

312332

వ త్రి ది న చు వ్ర క టి ం వ ం బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౭
Vol. 17

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ ఆగష్టు నెల 5-వ తేది సోమవారము

శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర శ్రావణమాస శుద్ధ వ్రధమ

సంచిక ౧౦౫
No 105

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
వ్రతములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పులకు
సంజీవివంటిది

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు
శేక

109, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బాంబాయి.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్తాన్, లిమిటెడ్

కలీల్ భవనము, అర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు.

8-7-1928 తేది నుండి బ్యాంకు పని ప్రారంభింపబడినది

వాటాల జాబితా ప్రస్తుతము ప్రారంభించబడినది

అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ 25,00,000

వాటా 1 కి రూ 100 లు వంతున 25,000 వాటాలుగా

విభజింపబడి, యివ్వబడుచున్నది.

వాటాలు మొత్తము ఈ దిగువతెలుపబడిన ప్రకారముచెల్లించబడవలెను.

దరఖాస్తుతో రూ 10, అలాటుమెంటు చేయబడినప్పుడు రూ 10

అలాటుమెంటు చేయబడిన తేదికి తరువాత దఫా 1 కి రూ 10 లు చొప్పున

8 దఫాలు చెల్లించవలెను. ప్రతి రెండు దఫాలకు మధ్య 2 నెలల వ్యవధియుండును.

ప్రాసెక్టరు, దరఖాస్తు ఫారములు

బ్యాంకు రిజిస్టర్డ్ కార్యాలయమునందు దొరకును

శేక

భారతదేశమందంతటను ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా

వారి కార్యాలయములం దెచ్చటనైనను దొరకును.

దుర్గామెడికల్ హాల్

గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

గవేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును

(1) ఈమందు సెగరోగములను నివారించి మూత్రము
నిడుచునప్పుడు గలుగు పోటు, మంట, చురుకును యింజక్షన్
లతోను పిచ్చికారీలతోను నిమిత్తములేకుండ తప్పక కుదుర్చును
నీసా 1-కి రు 8-0-0

మూర్చారిప్తము

(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్చలైనను యెన్నిసం
తృణములనుండియున్న మూర్చలైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును
నెలకు సరిపోవుమందు రు 8-0-0

పొడలకు తెలము

131

(3) ఈ తెలము తెల్లపొడలనే గాక యితరవిధములైన
పొడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జి, కర్పాశి
మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మ
మును మామూలుస్థితికి చూర్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0

వీజెంట్లు కావలెను.

131

పట్టు పంచలు

భోజనకాలమందు వాడుకొనుటకు

మేము పట్టుపంచలు గ్యారంటీ రంగులలోను సాదాలోను నాణ్యముగా తయారుచేయించి, అన్ని పాంత్లము
లకు విరివిగా పంపుచున్నాము. మన్నకము యెక్కువకాలము వుండును. పంచెలు నచ్చనివారికి తిరిగి సొమ్ము వాపను
చేయదుము. 46 యింజెలు నెడల్పు తెలుపు పొత్తిపంచలు X 1-కి రు. 1-12-0.

యిందులో X 3 X 8 1/2 5 X 5 1/2 6 X 7 లలో కొరకును.

X 3 X 46 నెడల్పు లక్ష్మీ-బాయ బంతిపూవు వై లెక్ రంగులలో పోటసరం అంచుపంచె 1-కి 7-14-0.

X 3 1/2 X 46 నెడల్పు " " " " రంగులుపంచె 1-కి 9-8-0.

సరుక్కుల అన్నియు వి. పి. గా పంపుదుము.

మావూరి మారయ్య,

పట్టుబట్టవర్తకులు, వుప్పాడ (తూర్పుగోదావరి జిల్లా.)

ఆటంక పరచుట

మానసిక, శరీర సంబంధ శక్తులు ఆటంకపరపబడిన దయచేసి

కామశాస్త్రమును

పఠించు

ఇది ఆరోగ్యము, సంపద, అభివృద్ధి వగైరాలకు దారి
చూపును.

ఇనాముగా తపాలుఖర్చులేక సంపదమును. గయచేసి
ఒకకార్యము ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు. 2-2

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసీ, 26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కావలెను

నెల్లూరు, చిత్తూరు జిల్లాలకు ఇరువురు ఇన్స్పెక్టర్లు నెల 1 కి రూ. 75-10-100 జీతము, కమిషను అలవెన్సుతో సహా పూర్తిగా పనిచేయు పదవీదై కావలెను. ధరావత్తు నగదు రూ. 1000 లు చెల్లించవలెను. సవరు మొత్తమునకు 100 కి సం॥ కు రూ. 5 వంతున నడ్డి యియ్యబడును. వివాదములకు ఈ దినవినియోగమునకు వ్రాయవలెను.

వీసన్ అస్యూరెన్సు బ్యాంకు, లిమిటెడ్,
22, నెకెండులైను బీచ్, మద్రాసు.

TEXACO

మేలైన రకము

మోటారు చమురులు, గ్రీజులు, పారిశ్రామిక చమురులు, జిన్నింగ్ చమురులు, ఇంజను చమురులు ప్రతి పనికి ఉపయోగకరమైన లూబ్రికెంట్లు.

41, మూకర్ నల్లముత్తువీధి, మద్రాసు.

THE TEXAS COMPANY (INDIA) Ltd.,
Bombay, Madras, etc.,

టి. ఆర్. శర్మ, విజయనగరం, ఉత్తర సర్కారులకు
సోల్ ఏజెంట్లు.

The
Allenburys
Castor Oil

వాసనయులేదు రుచియులేదు

బొమ్మకూపమున నున్న సునత చెందిన గొప్ప విశేషకారి 'అలెక్ బర్సీ' హార్మ్యుగల చిట్టాముదములందఱును ఎఱుగుదురు. ధూలోకమం నంకెటను వాడుచున్నారు.

'అలెక్ బర్సీ' నాచుటకు నిశ్చయించువు. ప్రతిమండుల దుకాణములోను దొరకును. పరిశుభ్రమైనది గనుక శ్రేష్టమైనది. ఆర్యులయు క్రమగుగృహబోవగం గృహమునం దుండవలెను.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON

Special Representative for India:
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,
CALCUTTA

విన్నపము

మీకు ప్రశస్తమైన ఆయుర్వేదబోధములు కావలసిన యెడల వెంటనే ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయండి. శరీర బాధ్యముగూర్చి, ఏసలహాకావలసినను మాకు వ్రాస్తే తగు, బోధమును నిర్ణయించి పంపగలము. ఒకసారి మాతో పరిచయముచేసిన మీకే తృప్తినిచ్చును. కేటలాగు ఉచితము. 1

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల (కృష్ణా)

వృత్తాంతలేఖలు

మాధవరం వార్తలు

ఈ గ్రామ ప్రజలు వైద్యసహాయములేక అనేక కష్టముల పాలగుచున్నారు. యిందునగురించి స్థానికాధికారులకు ఆశీర్వాదములు పంపబడినవి. గతనెల 27న తేడిని తాలూకాబోర్డు వారు యీ గ్రామములో విూటింగుచేసి గ్రామపరిస్థితులు చూచి ఒక వైద్యాలయమును యీ గ్రామములో స్థాపించుటకు తీర్మానించిరి. వెంటనే బోర్డువారు కార్యాచరణకు తేత్తురని నమ్ముచున్నాము. ఇందుకు గ్రామ ప్రజ లెంతయు కృతజ్ఞులై చిరకాలమునుంచి ఆనందముచున్న కష్టములతోలని సౌఖ్యము ప్రాప్తించునని బోర్డువారి నెంతయు కోనియాడుచున్నారు. చుట్టు ప్రక్కల పల్లె గ్రామములకుకూడా యీ వైద్యాలయము ఎంతయు మహోపకారము చేయగలదు. యీ గ్రామములో బాలికల స్కూలుకు స్వంతభవనముకూడా కట్టుటకు ప్రయత్నములు ప్రారంభమయిరి. ఈబోర్డు సభ్యులకు ప్రేక్షకులకు మీటుంగ దినమున శ్రీయుత తమ్మిశెట్టి వీరన్న గారు విందొనరించిరి.

ఈ గ్రామములో దినదినాభివృద్ధిచెందుచున్న భారతీ పుస్తక భాండాగారమునకు భవనము కట్టుటకుకూడా రు. 1000 లు విరాళమునంగ తీర్మానించి గతనెల మెంటువారి పుత్తెర్య కొరకు వ్రాసిరి. యిదికూడా సఫలముకాగలదని యీ గ్రామ ప్రజలు ఆత్మతృప్తితో నేర్చుచున్నారు.

గ్రామ ప్రజల పానోదక చెరువును వీధులను మరమ్మి తెంతయు అవసరమన్న సంగతి బోర్డువారు గమనించి యిది కూడా నెరవేర్చెదరని నమ్ముచున్నారు.

యీ గ్రామ గృహస్థులు బాలికలచే హెడ్లాప్టరు గారు వాటినియంకాలం బోర్డువారి సమక్షమందు ప్రహ్లాదనాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఇందుకు సభవారెంతయు హర్ష భవనలచే

దమయానందమును దెలిపిరి ఈ గ్రామ గృహస్థులు హెడ్లాప్టరు జుక్కింకెట్టి బాపనమ్మగారు సమ్మర్ క్లాసు పెట్టి ప్రీలకు పులివిద్యగిరపు చున్నందుకు బోర్డువారు గ్రామ ప్రజలు మిక్కిలి కొనియాడిరి

(ఒక విలేఖరి)

నరసాపురం

నరసాపురం వద్ద స్టేగు

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆగస్టు 4.—నరసాపురముకు 5 మైళ్లదూరమునానానా కాజ ఆసుగ్రామములో స్టేగుబాసివై కనిపెట్టబడెను. అసలు మొదట ఒకపిల్లకంతము వాచినమీదట అకస్మాత్తుగా చనిపోయినదనిన్ని వెంటనే గ్లాండుస్వాపు యితరలకు కూడా కనబడుటచే గ్రామాధికారి మా తహశీల్దారుగారికి రిపోర్టుపంపగా వారు తక్షణమే వైద్యధికార్లకు తెలిపిరి. మాఅసిస్టాంటు సర్జను గారు 20 మంది వాచినవాళ్ల నెత్తురును గిండికీపంపగా ఒక కేసులో మాత్రము స్టేగు బాసివై ఉన్నట్లు కనిపెట్టబడి వెంటనే వారు ఆనాట స్టేగుకు నివాసస్థానముగా నున్నదని ప్రకటించినట్లు విన్నాము. స్టేగు బాసివై కనిపెట్టబడిన కేసు ఒకముసలమ్మ. వాపుకనిపించినవారందరూ తమతమ పనులను చూచుకొనుచునేయున్నారనియు ఎంతమాత్రము భయములేదనియు స్టేగు కాదనియు మాడాక్టరుగారు రమచున్నారు. చెన్న పట్టణమునుండి డాక్టర్లు పరిశోధననిమిత్తము వచ్చుచున్నారు ఉపన్యాసములు

శ్రీయుత వి. వి. శ్రీనివాసయ్యగారు వి. ఏ. వి. ఎల్. గా రీ యధ్య మా గ్రామము ఒక దావాలో హాజరైనపుడు మా పురమంధిరమునద్ద "బ్రతుకుయొక్క అర్థము, ఆశయము" నుగూర్చి చక్కటి యుపన్యాసము నొకదాని నిచ్చిరి.

నిన్నటిదినము శ్రీయుత అడివి బాపిరాజు వి. ఏ. వి. ఎల్. గారు "అనుని కవిత్వము" గూర్చి యుపన్యాసించుచు

తరుణము మించిపోకమునుపే మీ తలవెండ్రుకల గురించి తగుశ్రద్ధ వహించుడు.

వెండ్రుకలు దువ్వెనతో పోడివచ్చునంతవరకు ఆలసింపకు. వెండ్రుకలు చెడిపోవుటకు అది అంత్యదశ యని గ్రహించుడు.

కామినియా ఆయిల్ రిజిస్టర్డు
ను నేటినుండియే వాడుటారంభించుడు.

తలవెండ్రుకల బాధలన్నింటికీ

దివ్యామృతము

వెండ్రుకలను కాంతివిహీనముగాను, చిటిపోవుట వలన గుగా నుండుటనుండి రక్షించి పట్టుకుచ్చువలె, తుమ్మెదకెక్కలవలె నిగనిగలాడించును. ఈనులభవదధిని నేడే పరీక్షించుడు. మీ వెండ్రుక లెంత త్వరలో అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును గలిగించు గనో మనింపుడు. కామినియా ఆయిల్ మీ వెండ్రుకలకు నెట్లు అధికము గలుగజేయునో గుర్తించుడు. ప్రతిపట్టణములోను, పల్లెలోను, దుకాణాదారులందరివద్దను, పరిమళ ద్రవ్యము లమ్మవారందరివద్దను దొరకును. మీ యూనివర్సల్ కులయొద్ద కొనునప్పుడు, కామినియా ఆయిల్ నా అని చూచి మరి కొనుడు.

సీసా 1-కి నెల రు. 1-0-0; పోస్టేజి 0-6-0 ప్రత్యేకం. సీసాలు 3-కి రు. 2-10-0; పోస్టేజి 0-12-0.

ఓ టో ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టర్డు)
కొనుట ముతవక్కుడు.

మీదున్నలమీదగాని, జేబు దుమాలమీదగాని రెండుయూను చుక్కలు ఆనోడిట్ బహు చల్లిన వెంటనే మిక్కిలి మనోహరమైనట్టి మల్లె, డైజీపువ్వుల పరిమళములను, వెదజల్లి నట్లునర్చును. పెండ్లి సమయములందు బంధువులందరిని సంతోషపరచుటకు, ఆనోడిట్ బహు తృప్తి మరెద్దియు కావరాదు. నేడే ఒకసీసాను కొని, దాని అద్భుతపరిమళము లనుభవించుడు.

1/2 టోన్సు ఓటోడిట్ బహు	రు.	2-0-0
1/4 " "	"	1-4-0
1 డాము " "	"	0-12-0

నమూనాసీసా రెండణాల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన, పంపబడును.

సువాసన కార్డు 1-కి అణా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

285, జమ్మామశీదు మార్కెటు, బొంబాయి. నెం. 2.

“యెంకిపాటలలో” నుండియు యితరులచే రచింపబడిన వాటి నుండియు మాదిరికి కొన్ని వరుస ను చూపుచుపాడి తమయొక్క రచనచేర్చునున్న, అభినయసా మర్థమును కనుబరచి పురజనులనునంబులను సంలీనపజేసిరి. నిన్నటిదినమున యధ్యక్షుని పానము నలంకరించిన రావుసాహెబు డాక్టరు మన్నెము శేషాద్రి రెడ్డిగారుమాత్రా తమ “శుచి” నాటకమునుండి కొంతవదివి తమయొక్క రచనాశక్తియు, యభినయశక్తియు కనుబరచిరి. మా డాక్టరుగారి శత్రుశక్తిని మే మిదివరకే ఎరుగుదుము.

మా తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులయొద్ద

ఈ తుగువునుగూర్చి గవర్నరు మెంటువారికి రెండు తెగల నుండి పోయినపిటిషనును, రిపోర్టులను గవర్నరు మెంటువారు పరిశోధించి శ్రీయుత సెక్రటరీ డొరయ్యగారి యొద్దకు సరి గానున్నదనియు గెజిటికి పంపినట్లును ధృవపర్చి అనగా మన్నె సత్యనారాయణమూర్తిగారి పార్టీ తరపు పిటిషను త్రోసి వేయబడినట్లును గవర్నరు మెంటువారిద్దరునుండి హుకుంవచ్చినట్లు నే నిప్పుడే విన్నాను.

విజిన్సీవార్తలు

తిలకు మహారాజుగారి వద్దంతి, పోలవరం స్వరాజ్య శ్రమములో అతి జయప్రదముగా కొనసాగినది. అధ్యక్షులయిన పుసులూరి కోదండరామయ్యగారు తిలకుగారి అనుకరణయను యిన పవిత్రజీవనమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. అందరూ లోక మాన్యుని ఆదర్శప్రాయమయిన జీవనములోని విషయముల ననుకరించుటచే ఆ మహాత్ముని గౌరవించుట యనియు ఆయన కీర్తిని వృద్ధిబొందించుట యనియును చెప్పి, ఆ మహాత్మునికి వందనములతో సభను ముగించిరి.

పోలవరంలో పశువైద్యశాల

ఇది యిప్పుడైనను నిజముగా రైతుల కుపకారముచేయు చున్నదని చెప్పుటకు వీలులేదు. ఈ ఆస్పత్రి యిదివరలో ఒక అద్దె యింట్లో ఉండియున్నది. దానికి ప్రత్యేకించి యిల్లు కట్టు తుకు గవర్నరు మెంటువారు సంకల్పించి ఈ మధ్య ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. గ్రామములో యిదివరకు ఉన్న డిప్యూటీ కలెక్టరు, తహసీల్దారు, సబ్ రిజిస్ట్రార్లు ఆఫీసులు గ్రామమునకు రెండు మయిళ్ల దూరములో కట్టబడి యున్నవి. ఆ చుట్టుపట్ల 2 మైళ్ల దూరములో యిల్లు ఏమియు లేవు. మనుష్యులు నివసించుటకు తగు సదుపాయములు లేవు. దాహమునకు నీర్లు దొరకవు. వైకారణములచేత ప్రజలు వాటినులమున పడుచున్న బాధ చెప్పతరముకాదు. దానికితోడు ఈ పశువైద్యశాలమాడ అక్కడనే కట్టిన బాగుండునని, నిన్న వచ్చిన నూపరింటెం డెంటు ఇంజనీయరుగారు మాచించినట్లు తెలియవచ్చినది. ఈ ఆస్పత్రి ప్రజలకొరకొ లేక వారి వాలాయకు తీర్పుకొనుటకొ తెలియ కున్నది. ప్రజల కండుబాటులో గ్రామమునకు సమీపముగా కట్టుట సమంజసమని ప్రజలభిప్రాయపడుచున్నారు.

కాలమానము

ఇంతవరకు వర్షములు కురియుకొరవలేదునను, చెరువుల లో నీరు లేకపోవుటవల్లను, విజిన్సీలో నెంటు భూమియయినను సాగుకాలేదు. ప్రధమములో వర్షాభావమువల్ల నువ్వులు అంు లేదు. బుడమ మున్నగు పైరులు పురుగులచే నాశనమయి పోయినవి.

గోదావరి

ఈవత్సరము గోదావరి ప్రభువును విశేషముగా వచ్చి యుండలేదు. అకస్మాత్తుగా వారంగోజుల క్రితం 52 అడుగుల నీరువచ్చినది. కాని త్వరలోనే తీసిపోయినది.

పరవలిసంఘము

నూతన ఏర్పాట్లు జరిగిన తర్వాత విశేషముగా రైతులు వర్తకులు చేరుచున్నారు. ఉత్సాహముతోనే డైరెక్టరులు పని చేయుచున్నారు. త్వరలో సీసంఘము అభివృద్ధి బొందవచ్చునని నమ్ముచున్నారు.

(ఒక విలేఖరి)

చంద్రా నర్సరీతోటలు- నేలం జంక్షన్

8 సెం అంటుమామిడిచెట్లు, నిమ్మ, నారంజి, చక్కోత్రి డజిక రు 7½. జామ, దాలిమ, అంజూరు, అంగూర్ డజిక రు 4½. గులాబి, క్రోటన్ను, పూలచెట్లు డజిక రు 5.5 మ తర్కారి, పూలచెట్లు 24 దినుసులు రు 2½. స్వదేశీ తర్కారిచెట్లు 12 ది. నుసులు సెట్ రు 1½. క్యాటలాగు ఇనాం.

Chandra Nursery, P. O. Salem Junction

ది ఆంధ్ర బ్యాంకు, లిమిటెడ్, బందరు, మచిలీపట్టణము.

మూలధనము రు. 10,00,000
జారీచేయబడినటువంటిన్ని, వసూలుచేయబడినటువంటిన్ని, } 1,00,000
మూలధనము.
కరెంటు అకౌంట్లుతో రోజు వారి నిలువమొత్తములకు వడ్డీ యివ్వబడును.
అన్ని విధములైన బ్యాంకింగు వ్యాపారముచేయబడును. వివరములకు బ్యాంకు పేర వ్రాసిన బడయగలరు.
గజ్జల శ్రీరామమూర్తి కార్యదర్శి.

ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లపై 5, 6½ 0/0 వడ్డీ
సేవింగ్స్ బ్యాంకు అకౌంట్లుపై నెలసరి కనీసపు మొత్తములకు 4 0/0 న్ను } 2½ 0/0 న్ను
భో. పట్టాభినీతారామయ్య, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

ఈపట్టణమునకు మా ప్రథమ ఆగమనము

శ్రీయుత ఎస్. జి. కిట్టప్పగారు—మోహిని, శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణ పాత్రలను ధరింతురు.

చెన్నపురి సి. కన్నయ్య కంపెనీవారు

1,50,000 రూపాయల ఖర్చున తయారుచేయబడిన సుప్రసిద్ధమైన

దశావతారము

అను నాటకమును దేశోద్ధారక శ్రీయుత నాగేశ్వరరావుగారిచే నూతనముగా నిర్మింపబడిన

బెజివాడ శ్రీ దుర్గా కళామందిరమునందు

1929-వ సం॥ జూలై నెల 20-న తేదీ శనివారమునుండి ప్రతిదినము-రాత్రి 9 గంటలకు ఒక నెలవరకు వరుసగా ప్రదర్శింతురు.

ప్రతి ఆదివారమునాడు మాత్రము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ప్రదర్శింతురు.

ప్రవేశకట్టములు:—రూ. 3, 2, 1, అ. 8.

విశాఖపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

సామర్థ్యముగల దొంగలు

ఆగస్టు 1:— విశాఖపట్టణములో నిదివరకు చాలసార్లు చిన్న చిన్న దొంగతనములు జరుగచు వచ్చెను. మెయిన్ రోడ్డు నందలి మార్కెటుకొట్టునమాడ నోకటి రెండుసార్లు కొట్టి బడెను. పోలీసువారు తాత్కాలికమున శ్రద్ధ వహించుటతో సరిపొయెను. ఫలితముగా ప్రము యశాప్రకారముగ నే యుండుట తటస్థించెను. వారము పది దినములనుండి దొంగలు గ్రామమున చెలరేగుటయు పోలీసులు గస్తీ తిరుగుటయు జరుగుచు వచ్చెను. ప్రజలు భయమును, లేని భయవ్యమును కలిసి అచ్చటచ్చట దొంగలు కలిగించిన తొందరలకు వెనుదిరుచుచు వచ్చిరి. నిన్నటి రేయి హార్బరు ఆఫీసున సహాయశోకాధికారిగ నున్న బుక్కపట్నం తిరుమల వెంకట గోపాలాచారిగారి గృహమున దొంగ లతి చాకవశ్యముతో ప్రవేశించి నూతరు రెండువేలు విలువ గల ఆస్తిని దొంగిలి పోయిరి. పోలీసు స్టేషనుకు ఈ దొంగ తనము జరిగిన స్థలము రెండుభాగాలగుల కంటె నూరములేను. రాత్రి నాలవాయమున ఇంటివెనుకగోడ దుమికి నలుపురు గృహమున ప్రవేశించి రట. గృహయజమాని తలవెనుక నుండిన తాళపుచెవుల తీసికొని ఆస్తిని దొంగిలిపోవుకపుడు పని మనిషి చూచి యరునబోగా ఆమె నొకడు మొదపై చేయివైచి అణచి సంపెదనని భయపెట్టె నుట. అంతటితో ఆమె నిశ్శక్తియై రాలగుటయు దొంగలపని సులభముగులయు జరిగెను. తరువాత నందరు మేల్కొంచి పోలీసులకు తెలుపుటయు నమమానమున్న వారినందరిని ఆరెప్పచేయుటయు జరుగుచున్నది. పలువురును ఆరెప్పచేయు చున్నారు. ఇంతవరకును ఏమియు బయటపడలేదు. రక్షకభట రక్షితమైన మహానగరము లందుగూడ దొంగభయము తప్పుట కష్టమని పలువురు భీతిల్లుచున్నారు.

కీ. శే. భాగవతుల వెంకటరావుగారు

ఆంధ్ర దేశమునందలి సన్ననూలు నడుమ వారిలో చెప్ప వలిన యువకుడును వెంకటరావు మొనిలగు ప్రదర్శనములలో బహుమాన పత్రమును స్వర్ణపతకమును సొందినవారును ప్రస్తుతి ము పురపాలక సంఘమువారిచే వెనుక వేర్చుటకు పాఠశాలయం దు నియోజింపబడిన శ్రీయుత భాగవతుల వెంకటరావుగారు గత రేయి మైసూరుకు జ్వరపీడితులై మరణించిరిని తెలుపుట కంతయు చింతిల్లుచున్నారు.

కృష్ణామండల సెకండరీ పాఠశాలలోపాఠ్యాయ సంఘము

పై సంఘపు ద్వితీయసమావేశము 27-7-29 తేదీన బెజవాడ పురపాలక సంఘమువృత్త పాఠశాలాధనమున సమావేశ మయ్యెను. మ. రా. శ్రీ ఆత్మలి గురుమూర్తి పంతులుగారిధ్యక్ష పీఠము నలంకరించిరి. బందరు నోబిలు కళాశాలా ప్రధానాచార్యులగు జాన్స్టన్ గారు సభను ప్రారంభించిరి. ప్రార్థనానం తరుమున కార్యదర్శి సాంవత్సరికనివేదికను చదివిరి. సభను స్థాపించి కొలచికాలమే అయినను జిల్లాలోని సెకండరీ పాఠశాలలు సగముపైగా సంఘమునం జేరి యున్నవనునకు బ్రోత్సాహము గల్గించిన విషయము, సెకండరీ పాఠశాలలోపాఠ్యాయులకును మేనేజర్లకు నుండవలసిన సంబంధములం గూర్చి పబ్లిక్ ఇన్స్ట్రక్షన్ డైరెక్టరుగారు పంపిన నూతనల మిక్కిలి మార్గదర్శితో జర్పింపబడినవియును క్రిందటి సమావేశములలో నత్యావశ్యకములగు తీర్మానములు చర్చింపబడి యంగీకరింపబడిన విషయము కార్యదర్శి నివేదికలో మాచింపబడెను. పిమ్మట జాన్స్టన్ గారు మృదుమధుర వైలిలో ముచ్చటించుచు ఉపాధ్యాయ వృత్తిపై దమకులయభినివేశముగూర్చియును ఉపాధ్యాయులకును బాలురకును ఉండవలసిన సంబంధముల గూర్చియును బోధించి యిటీవల మార్పులు పై నలు పేపర్ల వర్తకముం గూర్చి తీవ్రము గ ఖండించిరి. ఇకమిద నట్టి దుర్వాప్తపాఠము నడండుటకై తగు ప్రయత్నముం గావించవలయుననియు నుద్ఘోషించిరి. పిమ్మట గన్నవరం హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ|| రా|| శ్రీ తోలేటి సుందరరామయ్య పంతులు గారు సెకండరీస్కూలు లీవింగు ఫర్టిఫికేటు బోర్డువారి క్రొత్త బోధనాపద్ధతిలోని కొన్ని లోపములం గూర్చి యుక్తియుక్తముగ విమర్శించిరి. అందులోని విషయములను చక్కగ గమనించి యాబోర్డులోని సభ్యులగు జాన్స్టన్ దొరవారు ఆలోచములను సాధ్యమైనంతవరకు చక్కచేయు బ్రయత్నించెదమని పలికిరి. పిమ్మట కొన్ని ముఖ్యములగు తీర్మానము లుపపాదించబడి యంగీకరింపబడెను. అంత వన్యక్షులగు గురుమూర్తి పంతులు గారు తమ యంతిహాసవ్యాపమున సెకండరీస్కూలు బోర్డువారి క్రొత్తపద్ధతిపై మాట్లాడుచు నిప్పుటి వర్తకులకన్న వెనుకటి మెట్రిక్యులేషను పద్ధతియే మిన్నగ నున్నదని సయ్యక్తికముగ నిరూపించుచు, ఈ విషయములన్నిటిని శ్రద్ధగా నాలకించిన జాన్స్టన్ గారికిని, సభ్యులకును వందనముల నర్పించిరి. సభ ముగిసినది. అంత సమావేశమైన సభ్యులందరూ, భావోగ్రాహనకై వెడలిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

ఇ. సుబ్బయ్యయ్యగారు
ఆంధ్రదేశమున ఇరువది సంవత్సరముల నుండి బ్రహ్మచర ప్రచారము జేయుచున్న వీరు నికాగోలోని మిడనలు తియలాడకలు కాలేజి వారి స్కూలుకు పీఠ గయిగొని మత తత్వ శాస్త్రభ్యాసమునకు యీ వారము కొలంబో మీదుగ ఆమెరికాకు వెడలిరి. (పె. పో. బి.)

డి. నదాశివరెడ్డిగారు ఎం. ఎ.
గుంటూరు జిల్లా విద్యాకాఫాధికారిగ నియమింపబడిరి. (పె. పో. బి.)

శివీవచంద్ర ఫటర్జీగారు
సుప్రసిద్ధ భారతీయ శిల్పకారుడు. మద రాసులో గతివారము శిల్పాస్త్రమునుగూర్చి ఉపన్యసించెను. (పె. పో. బి.)

టి.ఎం. గోవిందస్వామిముదల్యగారు
నుదరాసు పొట్టుమాస్తరుజనరలు కార్య లయోద్యోగుల సంఘపు కార్యదర్శి. నుమస్తాల వేతనాభివృద్ధిగూర్చి సిమ్లాలోని ప్రభుత్వసభ్యునికి విన్నవించ వెడలిరి. (పె. పో. బి.)

పాలకొండ వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

యూనియన్ బోర్డు

సంవత్సరములనుండి పాలకొండ యూనియన్ బోర్డు పరిపాలనను పాడుగానున్నది ప్రజలు గోలపెట్టుచున్నారు. ఇందునుసరించి జిల్లాకలెక్టరునకు, జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటునకు పెన్షన్-ఆర్డరు ఇవ్వబడెను. ఈమధ్యను జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు యిక్కడనుంచి యాపట్టామును యూనియను ఆఫీసును నూడుకోసాలుండి తనిఖీచేసిరి. ఆయనవెనుక జిల్లా సెంట్రలైజ్మను, అసిస్టెంటుయింజనీరును నచ్చి చూచివెళ్లిరి. ఇంతవర కేమియు శుభముకనకర్యవసానము లేలేదు. ఏమి మార్పులు కలుగజేసి ఉద్ధరింపరొయని ప్రజ లెదురుచూచుచున్నారని ఒకరు మాకు తెలిసిరి.

దేవాలయ ఆదాయములు

పాలకొండలో శ్రీ సీతారామస్వామిదేవాలయము గలదు. దానికి సాలు 1 కి 30 గరిపెల భాగ్యమువచ్చే భూములు గలవు. భూపదీపనై వేద్యములు కున్న. అట్టిరిగిన సాలు 1 కి 60 గరిపెల భాగ్యమువచ్చే భూములుగల శ్రీ జగన్నాథస్వామి దేవాలయముగలదు. ఇంతవరకు దేవాలయధర్మముల బోర్డువారు వీటియందేల త్రడ్డ చూపలేదో తెలియదు. ఇప్పుడైనను అవి మంచితికి వచ్చేటట్లు లేదా ఆధర్మములు సద్వినియోగముయ్యేటట్లు బోర్డువారు చూడవలసినదని ఒకరు మాకు తెలిసిరి.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

తిలకువర్ధంతి

ఆగష్టు 3:-లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకు వర్ధంతి 1-8-29 తేదిన రాజమహేంద్రవరములో జరుపబడెను. ఆ నాడు కుమారు వందమంది కాంగ్రెసు సభ్యులను జేర్చిరి. సీతానగర సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమునుండి వెలువడుచున్న "కాంగ్రెసు" పత్రిక ఆనాడు తిలకు ప్రత్యేకసంచిక నొకదానిని ప్రచురించెను.

నాటిసాయంకాలము పురమండరములో దొంగి. వెం. రామారావుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో పండిత చిలక మర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారును, గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మగారును, చువ్వాటి సుబ్బయ్యగారును లోకమాన్యని జీవితమును గూర్చియు, సందేశమును గూర్చి యుపన్యసించి సభా ప్రారంభమునే లోకమాన్యని స్తుతించుచు మ-రా-శ్రీ సునల్ల బ్రహ్మదేవశాస్త్రిగారు కొన్ని సంస్కృత శ్లోకములను చదివిరి. అధ్యక్షులు సభను ముగించుచు 5-8-29 తారీఖునుండి స్థానిక కాంగ్రెసు సంఘమువారు కాంగ్రెసు ఆఫీసులో ఒక రిడింగు రూమును తెరచుటకు నిశ్చయించిరినియు, హిందూ స్వరాజ్య, ఆంధ్రపత్రిక మొదలగు పత్రికల, తదితర వారపత్రికలు అందుంచుటకునియు, ప్రతిదినము యావకనమండరము చెండు

గంటలు మొదలు 5 గంటలవరకు తెరిపబడి యుండుననియు తెలిసిరి.

యం. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు ఉపన్యాసములు
కుమారోకవారము దినములనుండి అడయారు వాస్తవ్యులగు యం. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు బ్రయినింగు, ఆర్ట్స్ కాలేజిలోను, పురమండరములోను, శ్రీ సమాజములోను, ధవ శేఖరములోను మత సంబంధమున విషయములగూర్చి ఉపన్యసించిరి.

నేను దోషిని—ఆని వప్పుకొనిన జొళ్ల వీరన్న కేసులో తూర్పుగోదావరి జిల్లాజడ్జిగారు 1-8-29 తారీఖున తీర్పు చెప్పిరి. ముద్దాయికి ద్వీపాంతరవాస శిక్షను విధించిరి.

మద్యపాననిషేధ ప్రచారము

గోవిందాచార్యులగారి సంచారము

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆగష్టు 4:- రాజమండ్రి, పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో కల్లుపాటలు, తణుకు తాలూకాయందు యీనెల 5-వ తేదీన 6-వ తేదీన తాడేపల్లి గూడెం తాలూకా కల్లుపాటలు పెంట పాడునందునను 8-వ తేదీన కొవ్వూరు తాలూకా కల్లుపాటలు కొవ్వూరునందునను జరుగనున్నవి. పాటలసమయమున కాంగ్రెసు సందేశమును పాటదారులకు తెలుపుటగాను తగుప్రయత్నము లొనరింపబడుచున్నవి. శ్రీయుత ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులగారు యిందుకొరకు పెంటపాడు, తణుకు, నిడదవోలు గ్రామములలో కాంగ్రెసువాదులతో సంప్రదించుటగాను సంచారముచేసిరి. కల్లుపాటలనాడు కరపత్రములమూలముగను, గవర్నమెంటు నాలుగు లక్షలు ఖర్చు పెట్టి ప్రచారము చేయ నున్న దనియు, అట్లు ప్రచారము చేయుచో పాటపాడినవారు నష్టపోవుదురనియు, కాంగ్రెసు వారుగూడ తీవ్రనిషేధప్రచారము సలుపనున్నందున పాటదార్లు నష్టపోవుటవచ్చుననియు అందుచేతనైన పాటలుపాడుట మానుట సంజనమనియు పాటదార్లకు నచ్చజెప్పుటకు యేర్పాట్లుజరిగినవి. ఆయా తాలూకాలయందు మద్యపాననిషేధ సంఘముగూడ యేర్పరుపబడుచున్నవి. మద్యపాననిషేధ ప్రచారము నకై తూర్పుగోదావరి జిల్లాకు నేడే వచ్చిరి. రాజమండ్రిలో నేడు సభ జరుగనున్నది.

శుక్లబంధు

ఎంత దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్కగంటలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లబంధును కట్టుటలో శేరుపొంది, శ్రీపురుషులకు నిరతిశయప్రేమను కలిగించుటకు దీనిని మించిన ఔషధము లేదు. 25 మా. 2-8-0 3-17 త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల, మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంపాసు, గోదావరిజిల్లా.

జాబులు

బెజవాడ శ్రీదుర్గాకళామందిరమున

దశావతార ప్రదర్శనము

బెజవాడలో శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులు గారిచే నూతనముగ నిర్మింపబడిన దుర్గాకళామందిరమున మద రాసు వాస్తవ్యులగు సి. కన్నయ్య కంపెనీ వారిచే జూలై 20 వ తేదీమొదలు దశావతార ప్రదర్శనము ప్రారంభింపబడినదని ఆంధ్రపత్రికా పాఠకు లెరింగినవిషయమే. ఈ ప్రదర్శనమునుగాంచుటకు వేలకొలది పల్లెటూరి ప్రజలు చాలామారమునుండి వచ్చుచున్నారు. నేను 31వ తేదీన బెజవాడ పనియండి వెళ్లినపు డీనాటకమును చూచుట తలపించినది. నాటకమునుగూర్చి చెప్పుటకు ముందు కళామందిర ప్రాశస్త్య మొక్కింత వ్రాయుట యవసరముగాదను తలంపుతో నీకిందిచాక్రములను వ్రాయుచున్నాను. కళామందిరము మిగుల పొడవును, వెడల్పును గలిగి వేలకొలది ప్రేక్షకులకు చాలినంతదిగ నున్నది. శ్రీలక్ష్మి ప్రత్యేక కమగ పై నొకభాగము నిర్మింపబడినది. మందిరము దచ్చటచ్చట విద్యుద్దీపములను, చల్ల గాలితై విద్యుద్ద్యంత్రములను అలంకరింపబడినవి. గోడలకు అమృతాంజనమును ప్రదర్శించు పలురంగుల శ్రీచిత్రము లలంకరింపబడి ప్రేక్షకులదృష్టి నాకర్షింపుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునగల నాటకకాల లన్నిటికంటె సర్వవిధముల నొన్నత్యము నొందియున్నది. నాటకమునకు కొంతవన్నె యీకళామందిర మిడినదన్న యతితయోక్తి గానీరదు. నిర్ణీతసమయము మించకుండగ ప్రదర్శనము ప్రారంభమైనది. కిట్ట పు గా రు మో హి ని శ్రీకృష్ణ శ్రీరామపాత్రలు ధరించిరి. వీరి శ్రీరామ పాత్ర మొక్కింత వంగియుండి ప్రేక్షకుల నవ్వించజేసినది. శ్రీకృష్ణ పాత్రయు సభ్యుల మన్ననకు పాత్రము గాజాలకపోయినది. వీరి గానముపాత్రము శ్రావ్యముగ నుండి సభ్యుల నానందింపజేసినది. ప్రహ్లాద పాత్రధారియుగు బాలుడు భక్తిని బాగుగ ప్రదర్శింపగల్గెను. భరతపాత్ర నిర్వహణయు మొత్తము నాటకమందలి పాత్రలన్నిటికంటె మిగుల శ్లాఘనీయముగ నున్నది. వనవాస మునకేను రామునితో తన్ను గొంపోవలసినదిగ జేడుసీత దూరముగనుండి పరునితో సంభాషించు క్రమమును దోషింప జేసినది. ఇట్లే కాసల్యయు పుత్రవాత్సల్యమును వీడి రాముడగల్గి మున కేగుతరి వచ్చి దూరముగనుండి మాటలాడి చెల్లి నది. ఇది అరవ నాటక లక్షణమేమో తెలియదు. నియమిత కాలమునకు నాటకము సారంభించుటయు, ప్రత్యేక మధ్యమునను విశేష కాలపరణము గావించుటయు, సుందరమగు సీనరీయును నాటకమునకు వన్నె జెచ్చినవి. వీరి నాటకము నటుల హావభావ ప్రదర్శనమున లోటుగలిగియున్నది. మరియు వీరి సమాజముందు సభ్యులు విరివిగ నుండుటచే, వానర సైన్యము, గోపికలు మొదలగు పాత్రలు రంగుల మంతయు నిండి నేత్రానందమును గలుగజేసినవి. నాటక మెటులున్నను, విశేష వ్యయప్రయాసల కొద్ది అరవమున ఆంధ్రుల సమక్షమున భగవత్పాదలను నాటకముగ ప్రదర్శింపజేయవచ్చిన కన్నయ్య కంపెనీవారిని మన యాంధ్రులు ప్రతిదినము నాటకము తిలకించుటకే గౌరవించుచున్నందులకు సంతసింపవలసి యున్నది.

సామవేదం జానకిరామశర్మ.

గుంటూరు

శ్రీ నూనె రంగనాయకులుగారి శ్రాద్ధదినము- భూరివిరాళములు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆగష్టు 4:-నిరాడంబర జీవితము, వితరణశీలుడును, బాత్మభిమానియు నగు శ్రీ నూనె రంగనాయకులుగారు మోటారు ప్రమాదముచే దివంగతులైన నారన విషయము పాఠకమహాశయులకు తెలియును. మొన్నటికి 16 వ దినము, ఆనాడే శ్రాద్ధదినము, వారికి రినిబట్టియు, వారి దానధర్మనిరతని బట్టియు, విప్రులు చూచి వేళము నుండిగూడ తండ్రిపండములుగ విచ్చేసిరి. వారి సోదరులగు శ్రీ శివయ్యగారు కర్మను జరిపిరి. చిరాల నుండి నూనె పానకాలుగారు దయచేసి యచటి మానేజి మెంటును జూచిరి. సోదరుని మరణము విశేషముగా కుందుచున్న శ్రీ పానకాలుగారు అన్నగారి యాత్మకాంతి కొరకు శ్రీ శివయ్యగారితో సంప్రతించి భూరివిరాళముల జేయవలసి జేసిరి. జేసిన విరాళములు క్రిందికి వ్రాసిన రంగనాయకులుగారి హృదయమునకు సంతోష మొనగూర్చు ననుటలో సందియము లేదు.

చిరాలలో పురపాలకసంఘ పరిపాలములోనున్న ను ద్రవ్యములేక జీవచ్ఛవమువలె నున్న హైస్కూలుకు వారి కంపెనీతరపున రు. 20 వేల రూప్యములు దానము జేయబడెను. చిరాలలో నున్న శ్రీ కృష్ణావధానములగారికి గృహదానముక్రింద వెయ్యి రూపాయలపైగా నివ్వబడెను. తిరాలమందును ఈశ్వర పూజ జేసికొనుచునిరంతరము భగవద్భావము గడుపుకొనుచు, నూనె వారు మున్నగు భాగ్యవంతుల ప్రాపున సంపాదించి సంసార యాత్రను గడుపుకొనుచు నీగుంటూరు నగరమున నున్న దివ్య బ్రాహ్మణుడగు శ్రీ అనంతరామ శాస్త్రిగారి కొక ఎకరముమొట్ట భూమి దానము జేయబడెను. బెజవాడలోని గోరక్షణ సంఘమునకు రు. 250 లును రాజమహేంద్రవరములోని ఆర్య వైశ్య విద్యా సంఘమునకు రు. 275 లును కాశీక్షేత్రములోని సత్రమునకు రు. 116 లును, గుంటూరు నగరమున గల వైశ్యగురుకులమునకు రు. 116 లును, గుంటూరు ఆర్యవైశ్య యువజన సాహితీసమితికి రు. 50-0-0 లును వైశ్యవ్యాధియము కాళాశాలకు రెంటికి చెరియొక రు. 50-0-0 లును శేషమాంబగారి బాలికా పాఠశాలకు రు. 50-0-0 లును, గుంటూరు గోరక్షణ సంఘమునకు రు. 116-0-0 లును, రాజమహేంద్రవరములోని వైశ్య సేవా సదనమునకు రు. 116 లును, హైదరాబాదు అహింసా ప్రచారక సంఘమునకు రు. 25-0-0 లు భర్తము చేయబడెను.

ఇదిగాక యిచటి కరుదెంచినవారికి భూరి సంభాషణలు యివ్వబడెను.

గుంటూరు టవున్ హైస్కూలుకు రు. 1116 యిచ్చెదరని తెలియచున్నది.

నెల్లూరు

భారతమే అంగిరేజీరాజ్ కొఱకై యిల్లు సోదావేయుట

నెల్లూరునకు సమీపమునయుండు పొట్టేపాలెం అను గ్రామమునకుపోయి శ్రీ తిక్కనరపు వెంకట్రామరెడ్డిగారి యింటిలో పోలీసు సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు సోదా చూచెనట. యు. పి. సి. పి. గవర్నమెంటువారిచే నిషేధింపబడిన సుందరలాల్ గారి భారతమే అంగిరేజీరాజ్, అను హిందీ పుస్తకము వెంకట్రామరెడ్డిగారు తెప్పించుకొన్న విషయము తెలిసికొని వారు సోదా జేయుటకు వెడలిరట. రెడ్డిగారు పుస్తకమును కాల్చివేసితిని చెప్పినను నదిక సోదాచేసిరి. పుస్తకము కనబడనందున పోలీసువారు తిరిగివచ్చిచేసిరి. ఈసోదా వేయుటలో తమాషా యేమన పోయిన యిన్స్ పెక్టరుకు కాని కాన్స్టేబిలుగుగాని హిందీ అక్షరముల గుర్తించుటకు కావలసిన హిందీ పరిచయము లేకుండుటగా గవర్నమెంటువారిచే నిషేధింపబడిన పుస్తకము కొరకై యిల్లు సోదా వేయవచ్చునాయని పలువురి సందేశము. పుస్తకము అచ్చులోయుండగనే ఒక రూపాయి కట్టి పుస్తకము ప్రచురణకాగానే పి. సి. గావంపుడని కోరిన శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారి పుస్తకమును అలహాబాదు పోస్టాఫీసులోనే పట్టివేసినట్లు తెలియచున్నది. పుస్తకము పంపబడినట్లు కార్యమాత్రము వచ్చినది.

నెల్లూరులో యిద్దరు మగ్గురువద్ద పుస్తకముయొక్క రెండుభాగములున్నవనియు, వారివద్దనుండి హిందీవచ్చినవారు చామండి తీసికొని చదువుచున్నారనియు నెల్లూరులో చాలమంది తెలచుచున్నారు.

(ఒక విలేఖరుడు)

4-8-29 తేదీ జరిగిన

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

18-7-29 వ తేదీన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు చేసిన తీర్మానము ప్రకారము గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీవారు ఎన్నికలు తిరిగి యాదినము 4-8-29 జరుపుటకు తీర్మానించడమైనది.

ఉపపాదకులు:-పి. ఆంజనేయులుగారు.

ఆమోదకులు:-కొం. వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు.

శ్రీ దేశ్భారత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షతవహించి ఘమారు 40 మంది సభ్యులు హాజరైరి.

2 శ్రీయుత పిల్లలమరి ఆంజనేయులు పంతులుగారిని యీసంఘమునకు అధ్యక్షులుగా ఏకగ్రీవముగా ఎన్నుకొనుటకు తీర్మానించడమైనది.

ఉపపాదకులు:-మం.తెన వెంకటరాజుగారు.

ఆమోదకులు:-తూ. లక్ష్మీకాంతముగారు.

3 శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మగారిని ఉపాధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొనడమయినది.

4 రెండవస్థానము వచ్చేసభ్యవరకు భాగీనుంచడమయినది. ఉ. నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగారు.

ఆ. కొండా వెంకటప్పయ్యగారు.

5. శ్రీయుత జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు కన్నె గంటి మార్కనారాయణ చౌదరిగార్లను సంయుక్త కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనడమయినది.

ఉపపాదకులు:-మం.తెన వెంకటరాజుగారు.

ఆమోదకులు:-శ్రీకాశీశం పట్టాభిరామలు గుప్తగారు.

6 శ్రీయుత శిలం వెంకటసుబ్బారావు నాయుడుగారు కోశాధికారిగా ఎన్నుకొనడమయినది.

ఉపపాదకులు:-మల్లాది యజ్ఞ నారాయణగారు.

ఆమోదకులు:-మం.తెన వెంకటరాజుగారు.

యీ క్రిందివారిని గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ కార్యనిర్వాహక మెంబర్లుగా యేకగ్రీవముగా యెన్నుకొనుట తీర్మానించడమైనది.

- 1. కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు, 2. నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుపంతులుగారు, 3. అంచె శివయ్యగారు, 4. మం.తెన వెంకటరాజుగారు, 5. రాళ్లబండి చంద్రమాళిగారు, 6. చింతమనేని భావయ్య చౌదరిగారు, 7. కొల్లూ కాశీవిశ్వనాథంగారు, 8. గౌన్ జేన్ సాహెబుగారు, 9. మద్ది వెంకటరంగయ్యగారు, 10. శేనగపల్లి రామస్వామిగుప్తగారు, 11. మాచిరాజు రామమూర్తిపంతులుగారు.

ఉ. జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు, ఆ|| శేరి వెంకటాచలపతిగారు.

శ్రీయుత నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మీ నరసింహారావుపంతులుగారు సభకు దయచేసి జిల్లాయందలి కాంగ్రెసు వ్యవహారములు చక్కగా నిర్వహించినందులకు శ్రీ దేశ్భారత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి వందనములర్పించిరి. విచ్చినవా రందరికి శ్రీ నరసింహారావుపంతులుగారు ఆతిథ్యమొసగిరి.

భిషగ్ రత్న పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు

లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు

ఈమాత్రలో ఆత్మపకరవస్తువు రెవ్వియు చేరలేదు. ఈమాత్రలు 1-2 ను తాంబూలములోగాని విడిగాగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించితివేని ఎటువంటి కఠినతరాహరమునైనను తీర్గి కరించి, గాలి నీళ్ల స్వభావము మారుటవలన చెడుపుకానిలాగున దేహమును కాపాడును. పిల్లలు మొదలు ముసలివారి వరకు అందరి మతము, మలబద్ధము, పడిసెము, దగ్గు, గూరలు, శీతలముచే కాళ్లలాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, హక్కుయందు నొప్పి, ఆహారదీర్ఘ కాలమందు తలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, క్లేగు ఇన్ ఫ్లుయెంజా ఇంకను అనేక వ్యాధులను గుణపరచును. స్త్రీలు ప్రసవించినవాడు స్నానమునాడు (కస్తూరికి ప్రతిగా) ఈమాత్రలు 4-5 ను 2-3 తమలపాకులలో నమలి మ్రొంగవలెను. సాంక్రామికకోగులలో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలను నేవించిన ఆరోగ్యదృఢాంగు లగుదురు. ఈమాత్రలసీసాతోగల అనుపానపత్రమును చూడుడు. 800 మాత్రలు గల సీసా 1-కి 4 అణాలవంతున ప్రతిసాపురోపలను దొరకును. పోష్టుమూలకముగా 6 సీసాలు రు. 1-8-0. 12 సీసాలు రు. 2-18-0. 25 సీసాలు రు. 5-8-0.

సారస్వతానవం:-మెదడుకు బలమును కలిగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మెదడు దుర్బలమువలన గలిగియుండు సమస్తవ్యాధులను పరిహరించి నరములకు మంచిత్రాను. రక్తపుష్టిని గలగజేయును. సంతతిపాటుకుల కంఠస్వరమునకు మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పాడను పాడను పుత్తనాహము నింపుతి. బలహీనతైన స్త్రీలకు నెత్తినదము (నెత్తి నోరు చాలా మెత్తగా వుండుటవలన) మాట్లాడను నడువను కానిపిల్లలకు పంజీవంతితి. 6 జొన్నుల సీసా 1-కి రు. 1-0-0. పోష్టుభుజ్జులు ప్రత్యేకము.

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము

లాహోరుకాంగ్రెసునకు మహాత్ముడు అధ్యక్షుడుగ నియమింపబడుట

గుంటూరు, ఆగష్టు 4:-ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ సమావేశము నేటిదినము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్యగారి అధ్యక్షతన కాంగ్రెసుకార్యాలయమున జరిగెను. సభ్యులసంఖ్యయు, ప్రేక్షకులసంఖ్యయు అధికముగనుండెను.

లాహోరుకాంగ్రెసునకు గాంధీమహాత్ముడు అధ్యక్షుడుగ నుండవలయునని ఒకతీర్మానము గావించబడెను.

పాతముద్రాసురాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి కేరట సెంట్రలు ఆర్మనుబాంకినందున్న నిలనమొత్తమును ఆంధ్రతమిళ నాడు కాంగ్రెసుసంఘములకు బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారు పంచిపెట్టియుండిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారికి చేరవలసిన మొత్తమును తీసికొని తనకేరట బాంకిలో డిపాజిటుచేయుటకు రాష్ట్రసంఘ కార్యదర్శియగు నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి అధికార మివ్వబడెను.

రాజకీయనిర్బంధితుల దినమును రాష్ట్రమునం దంతయు జరుపవలయుననియు, రాజకీయభై దీలను కారాగృహములందు కఠినమగుపనుల నివ్వకూడదని స్వరాజ్యభక్తుమువారు కాసనసభలయందు ఆందోళనమొనర్పవలయుననియు తీర్మానములు గావించబడెను.

పౌరసభ

సాయంకాలము మునిసిపాలిటీ లైబ్రరీ ఆవరణమున దేశ్భారత నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి అధ్యక్షతన ఒక పౌరసభ జరిగెను. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను గురించి డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు చెరుకువాడ నరసింహంగారు మరికొందరు నాయకులు ఉపన్యసించిరి. కాంగ్రెసునందు సభ్యులను చేర్చుట గురించియు ఖడ్గధూరణము గురించియు ఉపన్యాసకులు సభికులకు నచ్చచెప్పిరి. (శ్రీ ప్రెస్)

కాంగ్-తేయాకు మీదుకాణాదారు

నడుగుడు లేక

ఈ దిగువ విలాసమునకు

వ్రాయవలెను.

వజ్రెట్టు:-స్వస్వర్ను

మద్రాసు & బెంగళు.

కిరసనాయిలు చౌక చేయవలెను ప్రభుత్వసభ్యుని సంప్రతింపు

కలకత్తాలోని భారతవర్తకసంఘమువారితో ఇండియాగవర్న మెంటువారి ఖజానాశాఖాధికారి సంప్రతింపు

కలకత్తా, ఆగస్టు ౩:- ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఖజానా శాఖాధికారిగారికి సర్ జార్జి షూప్లరుగారు కలకత్తాలోని భారతవర్తకసంఘమువారిలో నేటి మధ్యాహ్నము సంప్రతింపుచిరి.

ఈ క్రింది విషయములను చర్చించిరి:- ఈ దేశములోని ప్రతి నేత పరిశ్రమయొక్క దుస్థితియును సదర్బరీక్షను సుదృఢించుటకై చేయవలసిన ప్రయత్నములను గూర్చియు ఆలోచించిరి. బొంబాయిమిల్లుల దురవస్థ చాలవరకు యోచింపబడెను. ప్రభుత్వపు కచ్చేరీల సిబ్బందిల కగుచున్న వ్యయమును తగ్గించుటకై ఆలోచించుటకై విచారణసంఘము నేర్పాటు చేయవలసియున్నదనిరి.

కిరసనాయిలు మన విలీనయిండియా సరిహద్దులలో అనగా బర్మా మున్నగు ప్రాంతములలో తయారుచేయబడుచున్నది. దేశమధ్యమందు తయారగుచున్న యీ కిరసనాయిలు గాలను 1 కి 0-1-0 చొప్పున వనూలగుచున్నది. ఇదిగాక అమెరికా మున్నగు విదేశములనుండి కూడ కిరసనాయిలు యీ దేశమునకు దిగుమతియగుచున్నది. దిగుమతి కిరసనాయిలు గాలను 1 కి 0-2-6 చొప్పున దిగుమతిగుంకము వనూలు అగుచున్నది. దేశమధ్యమందు కిరసనాయిలు తయారుచేయుచున్న కంపెనీలకూడ యీ రోపియను కంపెనీలే. దేశమధ్యమందు తయారగు కిరసనాయిలుకు తక్కువ సుంకము విధింపబడుటవల్ల దేశమధ్యమందు వ్యాపారము చేయుచున్న యీ కంపెనీలవారు విదేశపు దిగుమతిసరకుల కన్న చాల చౌకగా అమ్మకగల్గుచున్నారు. విదేశపు సరకుల దిగుమతి చేయబలించిన ఏ కంపెనీలవారికిని యీ దేశములో వ్యాపారము సాగనీయకుండ చేయుచున్నారు. తామే వ్యాపారరంగము నంతటినీ అరికట్టి లాభములను దోచుకొనుచున్నారు. అందువల్ల దిగుమతి సరకు తగ్గిపోవుచున్నది. అందుచే దిగుమతిగుంకముల వనూళ్లు ప్రభుత్వమువారికి విశేషము లభించుటలేదు. దేశమధ్యమందు దుత్పత్తియగు కిరసనాయిలు కంపెనీలవారు విదేశపు సరకుతో సమానధరలకే అమ్ముచున్నను తక్కువ సుంకమును గవర్న మెంటుకు చెల్లించుటచే గవర్న మెంటుకు తక్కువ రెవిన్యూ వచ్చుచున్నది. కాబట్టి దిగుమతి గుంకము 0-2-6 కును, దేశమధ్య వ్యాపార సుంకమును 0-1-0 కు గల తేడా 0-1-6 దేశమధ్య వ్యాపారస్థుల స్వంతలాభములలోనికి పోవుచున్నది. ఈ తేడాని ఏర్పాటుచేయుటవల్ల ప్రజలు కిరసనాయిలను హెచ్చుధరలకే కొని దేశమధ్య వ్యాపారపు కంపెనీల లాభములను హెచ్చించుచున్నదేగాని గవర్న మెంటు రెవిన్యూను హెచ్చించుటలేదు. కొనుగోలుదారులగు ప్రజలు మొత్తముమీద కిరసనాయిలుయొక్క సరియైన విక్రయపు ధరకంటె హెచ్చుగా చెల్లించుచుండిన మొత్తము సుమారు 5 క్రోట్ల రూపాయలవరకు గలదు. ఇందులో 8 క్రోట్ల రూపాయలు దేశమధ్యవ్యాపారపు కంపెనీలవారి జేబులోనికి పోవుచున్నది. ఇందువల్ల ప్రభుత్వాదాయమును హెచ్చించుటకును, కిరసనాయిలు కవతాక మేర్పరచుటకును, యీ క్రిందివిషయము సంబంధపడెను. దిగుమతియగు విదేశపు సరకు మీదను, దేశమధ్యమగు యుత్పత్తియగు సరకునకును ఒకేరీతిగా గాలను 1-కి 0-2-0 చొప్పున సుంకము విధింపవలయునని నూచింపబడెను.

ప్రజలతేవార్థము కుద్రవెండి యమ్మకము నిషేధించుట యుక్తమనియు నూచింపబడెను. దేశములోని ఉప్పుపంట నభివృద్ధిచేయు విషయమై ఆలోచించుటకు టారిఫ్ బోర్డువారికి నివేదించబడుట తృప్తికరముగా నున్నదని సభ్యులారాచెప్పిరి. ఇప్పుటికి యీ దేశములోని ప్రజలకు విధింపబడిన పన్నుల భారము అత్యధికముగానున్నందున కొత్తపన్నులను విధించరాదనియు తీర్మానించిరి. (ఫీ. ప్రెస్.)

కృష్ణాపార్వతి, బెజవాడ

శ్రీపాద. కృష్ణమూర్తి కాత్రిగారిచే అయ్యశ్శిష్యుడగు ధములన్నియు వివిధగా తయారుచేయబడి మునిసిపాలిటీలు, తాలూకాబోర్డులు మొదలగు గొప్ప గొప్ప సంస్థలకు సప్లయచేయుటకు సిద్ధముగ నున్నవి. 10-1

రాజకీయవైదీల గౌరవదినము

మోతీలాల్, సుభాష్ బోసుగార్లు యాదేశము

భారతదేశమునం దంతట రాజకీయవైదీల గౌరవార్థమై ఒకరోజు నిర్ణయింపవలసినదని శ్రీయుత మోతీలాల్ గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:- ప్రస్తుత రాజకీయ వైదీలు చెరసాలలలో పడుచున్న యిబ్బందులు చాల ప్రాముఖ్యత వహించుచున్నవి. సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెస్ సంఘమును మరీ కొన్ని కాంగ్రెసుసంఘములను ఆగస్టు నాల్గవ తారీఖు నిర్ణయించి ఆనాడు ఆందోళన జరుపుటకు నిశ్చయించినవి. ఇతర రాష్ట్రములుగూడ వాని మార్గ మనుసరించునని నేను నమ్ముచున్నాను. ఆగస్టు నాల్గవ ఆదివారము నాడు సభలను జరుపుట కొందరికి ఇబ్బందిగా నుండవచ్చును. కావున ఈ విషయమై ఆందోళన చేయుటకు నింకొకరోజు నిర్ణయించవలెనని కోరుచున్నాను. (ఫీ. ప్రెస్.)

సుభాష్ బోసుగారి ప్రకటన

మోతీలాల్ గారు కోరినట్లు రాజకీయవైదీల గౌరవార్థము ఆగస్టు 4-వ తారీఖున సభలు జరుపుటకు వ్యవధిచాలదు గనుక ఆగస్టు 11 తారీఖున నిర్ణయించుకొని ఆందోళన సలుపవలెనని శ్రీయుత సుభాష్ చంద్రబోసుగారు కోరుచున్నారు. (ఫీ. ప్రెస్.)

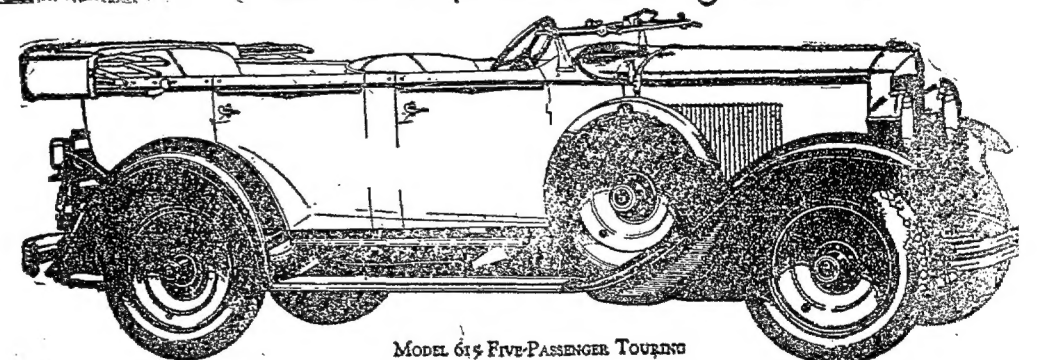
రాజకీయనిర్బంధితుల అవస్థలు

అమానుషమని సంయుక్త రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘమువారు నిర్ణయించుట.

అలహాబాదు, ఆగస్టు 4-అలహాబాదులో ఈ రోజు రాజకీయ వైదీల గౌరవార్థమై సభ జరిగెను. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు రధ్యక్షత వహించిరి. ఇంగ్లండుదేశములోని వైదీల అవస్థలను నెహ్రూగారు వివరించి వారికిని భారతవైదీలకును సామ్యము చూపిరి. ఈ క్రింది తీర్మానము సభవారితే నా మోదింపబడెను. విశ్వ నాథ మైత్రాగారు ఉపపాదించిరి. ఎ. పి. ద్యూబ్, పండితజహంగీర్ నెహ్రూగారు ఆహ్వానించిరి. ఆతీర్మాన మిట్లున్నది:- కేవలము ఇతర వైదీలవలె చూచి, శరీరపోషణమునకును, మానసికసంతోషమునకును కావలసిన అవసరములను గూడ రాజకీయవైదీల కియ్యకపోవుట చాల అమానుషమని యీసభవారు తలచుచున్నారు. రాజకీయవైదీలస్థితిని బాగుపరుచుటకు లాహోరులో నిరశనవ్రతము బూనిన వారి స్థితి యీసభవారికి చాలభేషము గలుగజేయుచున్నది. నిరశనవ్రతదీక్ష బూనినవారు మెల్ల మెల్లగా మృత్యుముఖోన్ముఖు లగుటకు గారగమైన ప్రభుత్వవైఖరి నీసభవారు తీవ్రముగా ఖండించుచున్నారు.

భగత్ సింగు, దత్తుగారల ఛాయాపటములు ఆరణ్యచోష్టన అమ్మబడును. (అ. ప్రె.)

6 లేక 8 సీట్లలో 4 స్పీడ్ ఫార్వర్డ్లో నమర్చబడిన నూతన GRAHAM-PAIGE మాదిరిని పరికింపుడు

MODEL 614 FIVE-PASSENGER TOURING

గ్రహమ్-పేజిలో అనేకములైన మంచి రీలు కలవు. రోడ్ స్పర్క్ కాబ్రియేటర్, కూప్, స్పీడ్ ఫీటర్, 5 ఛాసిస్ మీద 6, 8 సీట్లతో అమర్చబడినది. ధరలో చాల వ్యత్యాసమున్నది. 612 మందితప్ప మిగతా వన్నియు 4 స్పీడ్ ఫార్వర్డ్తో నమర్చబడినవి.

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు:- వైడెన్ బర్గ్ అందు కంపెనీ, 2/11, మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

బ్రాంచీలు:- బెంగళూరు, ఉదకమండలం, సెకంద్రాబాదు. ట్రావెలింగు ప్రతినిధులు:- ఉత్తరజిల్లాలు:- టి. పి. వాట్సు ఎస్టేట్స్, హెడ్ క్వార్టర్సు, విశాఖపట్నం. దక్షిణజిల్లాలు:- టి. ఎన్. వెంకట్రామయ్యర్, ఎస్టేట్స్, హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరుచినాపల్లి. నీడెడ్ జిల్లాలు:- టి. హెచ్. పి. ఎడ్వర్డుస్, హెడ్ క్వార్టర్సు, బళ్లారి.

ఆటోమొబైల్స్ అన్నిటిలోకి 1928 సంవత్సరములో విరివిగా ఖర్చయిన గ్రహమ్-పేజ్ కార్లు, 6 లేక 8 సీట్లలో అనేకమార్పులను పొంది, అభివృద్ధి గాంచబడి యిప్పుడు ప్రత్యక్షమైనవి. మీరు ఒకమారు విచ్చేసి పరిశీలించవలసినదని మా ప్రార్థన. గ్రహమ్-పేజ్ 6 లేక 8 లో మాత్రమే గాంచదగిన 4 స్పీడ్ ఫార్వర్డు వర్షను మును గమనించదగును.

Joseph E. Duffell
Robert E. Duffell
Ray A. Duffell

వ్యవస్థాపనవార్తలు

అమెరికన్ బాప్టిస్టు మిషనుపై దావా

మదరాసు హైకోర్టు, ఆగస్టు 5:—వేపేరియంనలి తెలుగు బాప్టిస్టు చర్చిని తమవశేషముకొనకుండగను, పాస్టరును నియమింపకుండగను, అమెరికన్ బాప్టిస్టు మిషనువారిని నిరోధించ నుసినదని గోరుచు, కొందరు క్రైస్తవులు దాఖలుచేసిన పిటిషను సందర్భమున హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులు సర్ సి. వి. కు మారస్వామి కృష్ణ, పెకెన్ హంపాల్లుగా ర్శీ దినమున ఉత్తరువు తీసెట్టిరి.

దావాకథ ఇది. 1892 లో దేవుడే దావానుండు హైకోర్టువారు గావించినయు తరువునలన వేపేరియంనలి తెలుగు బాప్టిస్టు అమెరికన్ బాప్టిస్టు ఫాకెన్ మిషన్ సొసైటీవారు ధర్మకర్తలుగ నియమింపబడిరి. సదరు చర్చికి "పాస్టరు"ను నియమింపవలె ననియు, చర్చికి మరమ్మత్తుల చేయుచుచు మంచినీటియందున వలెననియు ఇందుకగు న్యాయముల నన్నిటిని వారేధరింపవలె ననియు, ఇష్టమునవలె బాప్టిస్టు చర్చివారేమైన విరాళ మొస గవచ్చుననియు సదరు ఉత్తరువునందు నిర్ణయింపబడెను. 1922 సం॥ నరకును సదరు ఉత్తరువుప్రకారము మిషనువారే అన్ని న్యాయకరముల నిర్వహించుచుండిరి. 1922 సం॥ న బాప్టిస్టు చర్చివారే, మిషనువారి అనుమతితో నొకపాస్టరును యెండుసంవత్సరములవరకు నియమించెను. అతనియందొక్కకాలపరిమితి మరేకెండుసంవత్సరములు అనగా 1926 వరకును పొందుపరచెను. అటుపిమ్మట మిషనువారి విషయమై శ్రద్ధాపూర్వకమున లేదు. అందుచే వారిని ధర్మకర్తత్వమునుండి తొలగింపవలెనని కొందరు క్రైస్తవులు హైకోర్టులో దావా చేచ్చిరి. న్యాయమూర్తి ఆక్షర్యుగారు ఒరిజినలు వైదొనందు విచారించి సదరు దావానుకొట్టివేసిరి. అందుపై అప్పీలుచేయుబడెను.

సదరు అప్పీలు పరిష్కరింపబడువరకును ప్రతివాదులు చర్చి ఆక్రింద వశపరుచుకొన రాదనియు వారు పాస్టరును నియమింపరాదనియు, నిషేధింపవలెననియు క్రిందికోర్టు ఖర్చులను వెంటనే ఇచ్చుకొన నవసరములేకుండ నిలవించుచుచు నుత్తరువు గావించవలెననియు వాదులరెరవున నిపుడిపిటిషనులు దేబడెను.

న్యాయమూర్తి తరుచువుల వాదములను విని నిషేధపు టుత్తరువు నొసగుటను నిరాకరించిరి. క్రిందికోర్టులోని ఖర్చులను చెల్లించుటకు నెలరోజుల వరకును వాయిదా నొసగుట కుత్తరువు గావించబడెను.

వాదుల రెరవున జె. ఎ. పింట్ ప్రతివాదుల తరపున ఎస్. దొరస్వామయ్యగారు ఎ. హెచ్. చౌరియప్పగారు వాదించిరి.

క్రిమినలు నెషన్సు

దొంగతనము

హైకోర్టు క్రిమినలు నెషన్సు ఈదినమున ప్రారంభమైన ట్టు ప్రధానన్యాయమూర్తి బీసీగా రధ్యక్షతనమోచిరి. ఈ దినమున మొట్టమొదట యెంజమిన్ బ్రూకు అనునతనిపై గావించబడిన దొంగతనము ఆరోపణ విచారణకు గైకొనబడెను. ముద్దాయి తాను నిర్దోషివని చెబుచుచే కేసును విచారించుటకు జూరియోకటి ఏర్పరచబడెను.

క్రాస్ ప్రాసిక్యూటరు సాక్ష్యులచారణను ప్రారంభించుటకు ముందు తాము గావించు ఆరోపణలను సంగ్రహముగ కోర్టు వారికి నివేదించుచు నిలులనుడివిరి. ఈ కేసులో ముద్దాయి యెంజమిన్ బ్రూకు అను ఆదిద్రావిడుడు. పెరంబూరులో నివసించుచుండును. ఈవత్సరము మేనెల 1 వ తేదిన మునియమ్మ అను సామె 12 వత్సరములవయస్సుగల బలరాముడును తన తమ్మునిని బజారునకుపంపెను. 6 వత్సరముల బాలుడగు, ముగ్గేకే అనుఆమె కుమారుడు గూడ బలరాముతోనెల్లను. అతనికాళ్ళకు వెండికడియములు గలవు. వారు బజారునెళ్లమంటగా మధ్య ముద్దాయి గవ్వడి, బాలురాల్లోకిను పోరాడని చెప్పెను. అందుపై బలరాముడు ముగ్గేకేను నగలు నిలువనియమించి తాను బజారు వెళ్లివచ్చెను. అతడు వచ్చున రికి మురుగేకే కొంతికి తిరిగివచ్చి ఏడ్చుచుండెను. అతని కాళ్ళ కడియములులేవు. అందుపై నావిషయమును పోలీసువారికి రిపోర్టుచేసిరి. బలరాముడు, ముద్దాయిగూర్చి, అతడు దీసియుండునని చెప్పెను. ఆ సాయంత్రము, పోలీసువారు అమాడియగా, ఒక మార్వాడీ వర్తమాన్యుడు కేసునుగూర్చి దొంగెను. ముద్దాయి వానిని నిమగ్న కుంభునెట్టెను మార్వాడీ చెప్పెను. అందుపై పోలీసు వారు ముద్దాయిని ఆరెస్టుచేసి కేసు పెట్టిరి. రాజధాని మేజస్ట్రేటులో నొకరసు, కేలునాయరుగా రీకేసును విచారించి, కేసును నెషన్సునకు కమిటుచేసిరి. విచారణ జరుగుచున్నది.

శ్రీ న్యాయవాది తన కేసును వాదించుట

బి. ఆనందాబాయిగారు తమ ప్రథమ కేసును చెంగల్పట్టు నెషన్సుకోర్టునందు వాదించి విజయమునొందిరి

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

గత గురువారము 1 వ తేదీని శ్రీ న్యాయవాది బి. ఆనందాబాయిగారు చెంగల్పట్టు నెషన్సుకోర్టునందు తమ ప్రథమ కేసునువాదించి విజయముకొందిరి. నల్లకేమెదలి యనునా తనిని ఇండియను పిన్లుకోడు 487,498 నెక్స్ నులక్రింద వ్యభిచారసేరమున గానున్న వివాహితశ్రీ దుర్బోధనచేసి వశపరచుకొనెనను సేరముక్రిందను సబ్ డివిజన్ మ్యాజిస్ట్రేటుగారు ముద్దాయి అపరాధియని శిక్ష విధించెను. ఈ శిక్షను రద్దుచేయవలెనని బి. ఆనందాబాయిగారు అప్పీలు వాదించిరి. ఈమె వాదన న్యాయమూర్తిగారు చక్కగా వినిరి. కేసు కల్పన చేయబడెననియు దానియందు యధార్థములేదనియు సేరస్థుడు నిరపరాధియనియు ఆనందాబాయిగారు వాదించిరి. నల్లకేమెదలి యనునతడు వివాహమైన శ్రీయగు ధన భాగ్యమ్మ ను దుర్బోధన చేసి వశపరచుకొని భార్యాభర్తలుగా మెలగుచున్నారని నల్లకేమెదలి పై ప్రాసిక్యూషనువారు కేసుపెట్టిరి. ఆనందా బాయిగారు ముద్దాయి తరపున ధన భాగ్యమ్మపేర ఏ శ్రీయును ముద్దాయితో నివసించుటలేదనియును, సాక్ష్యముంతయు సర్వాబద్ధమనియు, కేసంతయు కల్పన చేయబడినదని వాదించిరి. న్యాయమూర్తిగారు ఆనందాబాయిగారి వాదన విశ్వసించి ముద్దాయిని విడుదలచేసెను. ఈకేసును ఆనందా బాయిగారు 1½ గంట కాలము వాదించిరి.

బాపాలాల్ గారి
సీమక మలములు
216, చైనాబజారు, మదరాసు. 1

TRACTOR SAW MILLS
Tel. Address Hunsur
"Tractor" (Mysore State)

స్వదేశీ ట్రాక్టరునుచే చేయబడిన ఎడ్లబండిచక్రములకు కావలసిన ఆకులు & అందుకు సంబంధించినవి

మైసూరు సంస్థానమునకు చేరిన హున్ సూరు నందు ట్రాక్టరు యంత్రాలయమువద్ద గల గొప్పస్థాకు మిక్కిలి చౌకగా విక్రయించబడును:—

ఈదిగువ జిల్లాలలో కమిషను పద్ధతిపైన అమ్ముటకు పూర్తిగా బాధ్యతవహించునట్టి నిలుకడయైన ఏజంట్లు కావలెను.

కృష్ణా, నెల్లూరు, గుంటూరు, కర్నూలు, బెల్లూరి, అనంతపురం, కడప, చిత్తూరు, చెంగల్పట్టు.

దరఖాస్తులు ఈ దిగువవిలాసమునకు పంపుకొనవలెను.

మేనేజరు, ట్రాక్టర్ సామిల్సు హున్ సూరు, (మైసూరు సంస్థానము).

Manager, THE TRACTOR SAW MILLS, Hunsur, Mysore State.

సానిక వార్తలు

జనరలు మోటార్సు ఇండియా లిమిటెడు:—

జనరలు మోటారు కంపెనీవారివలన చేయబడు చెక్రోలెటు మోటారు బండ్లును, మోటారుసామానులను 104 దేశములందు విరివిగా వాడబడుచున్నవి. రోజునకు 7000 చెక్రోలెటుమోటారులు తయారగుచున్నవి. ఈ లెక్కననుసరించుచు 5 నిమిషములకు ఒక మోటారుతయారగుచున్నది. ఈబండ్లు చూచుటకు అందముగా నుండుటయేగాక మోటారుభాగములన్నియు క్రేష్ములైనవి. గంటకు 75 మైళ్లు వేగముపొగలదు. ఈమోటారుల చాలాకాలము చెడిపోవకయుండును.

మద్రాసు శాసనసభ

రేపు సమావేశము కాబోవు మద్రాసు శాసనసభలో పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను బిల్లును గూర్చి చర్చజరుగును. ఈ బిల్లు విషయమున ననేకసవరణ లుపవాదించుటకు నోటీసు లొసగబడెను.

మలబారు టెనెన్సిబిల్లుపూడ రేపు శాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టబడును. సెలెక్టు కమిటీవిచారణ కిది;పంపబడును.

విద్యార్థి మరణము

మద్రాసు న్యాయకళాశాలలో ప్రథమపరీక్షకు వదువుచున్న యెల్లెపెద్ది వెంకట సుబ్బారావుగారు, బి. ఏ. 22 సంవత్సరముల వయస్సుననే ది 31-7-29 వ తేదీ ఉదయము గం. 7. 30లకు మదరాసులో డాక్టర్లరంగారాచారిగారి ఆసుపత్రిలో కడుపునొప్పికి (Intestinal obstruction) శస్త్రచికిత్స చేయబడిన తరువాత వ్యాధయ మాగిపోవుటచే స్వర్ణస్థులైరిని తెలియజేయుట కెంతయు విచారించుచున్నాను. ఆయనశరీరము వారి స్వగ్రామముగు తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని గొంటు వాని పాలెమునకు కొనిపోబడి అచ్చట దహన మొనర్పబడినది. గొంటువానిపాలెము 2-8-1929 } చీమలకొండ వెంకటదీక్షితులు.

మదరాసు మోటారు ప్రమాదము

జర్మను యువకుని ఘోరమరణము

చెట్టుట్టు రైల్వేస్టేషను సమీపమున గత ఆదివారము నాడు ప్రాంతికాలమున నొక మోటారు ప్రమాదము కలిగెను. ఆర్. విట్టరుగారును ఓటో పిభాసుగారును మరి యిరువురు శ్రీయును ఎచటనో విందారగించి మోటారునందు వచ్చుచుండగా యీ మోటారుబండి చెట్టుట్టు రైల్వే లవల్ క్రాసింగు సమీపమున నొక విద్యుచ్ఛక్తిదీప స్తంభముతో డీకొని ప్రమాదము కలిగెను. మోటారునందుండిన పిక్కా-కుగారికి గాయములు తగిలి చనిపోయిరి. ఇతర ప్రయాణికులు దైవశాస్త్రున డేవుముగానున్నారు. పోలీసువారు సేద విచారణ గావించుచున్నారు.

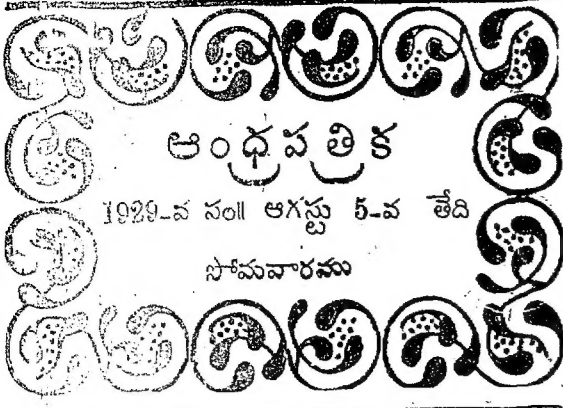
మోటారుకారు డ్రైవరు విట్టరుగారిని 304 నెక్స్ నుక్రింద పోలీసువారు ఎరెస్టుగావించి జామీనుపైని విడిచిరి.

గంజాము ఆదిఆంధ్రుల సభ

ఉత్తమజాతివారు పైబడి గొట్టుట

మందసా రాజావారి సహాయము

ఇచ్చాపురం, ఆగస్టు 5:—గంజాము ఆదిఆంధ్రసభ హరిపురంలో నిన్ను జరిగినపుడు చాల రసాభాసయ్యెను. గ్రామములోని ఉత్తమ తరగతివారు సభవారిపైబడి లాఠీలతో గొట్టి, వారి చరాస్తులను తీసికొని గ్రామములోనుండి బయటకు తరిమివేసిరి. సభాధ్యక్షులగు పొట్నూరి స్వామిబాబుగారును, తిత్తి బలరామయ్యగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు, యితరజిల్లా నాయకులును మందసా రాజాగారికి వెంటనే తెలియజేయగ, రాజావారు తమ ఇంజినీరు, వైద్యుని యితరులను పంపిరి. దెబ్బలుతగిలి బాధనొందువున్న పంచములకు కావలసిన సహాయమును జేయగోరిరి. 11 గురు పురుషులకు ఇరువురు శ్రీయుల గాయములు తగిలెను. ఈ విషయము సోంపేట పోలీసు స్టేషనుకు తంలివార్త ద్వారా తెలియచేయబడెను. చాల ఆందోళనగ నున్నది. (ఒక విలేఖరి)

జీవిత కృము

—(0)—

స్వర్ణభూతములలోను, నిండియున్న ప్రాణపదార్థ మొక్కటే యనియు, ఇవియున్న యు పరమేశ్వరునియందును, పరమేశ్వరుడు వీనియందును వసించుచున్నాడను సత్యము హిందూమతగ్రంథములందు ప్రతిపాదించబడియున్నను, ప్రత్యక్ష ప్రమాణము ద్వారా దీనిని రుజువుచేయుటకు జగదీశచంద్రబోసను భారతీయ ప్రకృతి శాస్త్రవేత్త సమకట్టి, పాశ్చాత్యప్రపంచమునకు నూతన సందేశ మొసగుచున్నాడు. లండనులోని ఇండియామంత్రి కార్యాలయమునందు, శాస్త్రజ్ఞుల, రాజ్యాంగకోవిదుల, భారతీయుల, ఆంగ్లేయుల సమక్షమున, బోసుగారు తమ సిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించి, ఆశ్చర్యమును పురికొల్పిరి. మృగములకును, వృక్షములకును ఏ విధమగు పోల్చిలేదని ప్రజలు తలచుచుండిరి. మృగమును కొట్టినపుడు, అది బాధజూపుచుండెను. వృక్షమును కొట్టినప్పుడు డట్టిబాధను జూపదయ్యెను. అందుచే, రెంటియందలి ప్రాణపదార్థము వేర్వేరుని, మానవకోటి భావింప జూచ్చెను. జగదీశ చంద్రబోసుగారు, రెంటియందును ఏకప్రాణమే ప్రవహించుచున్నదని, చాటగలిగిరి. ఒక మొక్కకును, ఇండియామంత్రియగు కాపైను వెడ్జిపుడ్డు బెన్నుగారికిని, కలిపి బలహీనమగు విద్యుత్ప్రవాహము తగిలింపబడెను. ఇండియామంత్రిగా రెట్టి బాధనొందలేదు. కాని, బోసుగారు చేసిన ఏర్పాటుల మూలమున, మొక్కమాత్రము గడగడ వణికెను. ఈ వణుకు ఎల్లరకు గనుపించెను.

ఆపిమ్మట, బలమగు విద్యుత్ప్రవాహము ప్రసరింపగా, చెట్టుమొక్క మరణావేదన నొందెను. ఇట్టి ఆవేదనము ప్రత్యక్షముగ గోచరించునటుల చేయబడెను. వృక్షములకుగూడ, మృగములకు వోతే హృదయము కలదని, బోసుగారు రుజువుచేసిరి. మానవుని హృదయము రక్తము నెటుల ప్రవహింపనో, వృక్షముల హృదయ మటులనే రసమును బను ప్రవహింప జేయుచుండును. చెట్టుకు నీరు పుష్పము, అది వైవరకు బోవుటకు, హృదయమే కారణమగుచున్నది. జగదీశచంద్రుడు, వృక్షమే తన చరిత్రను దెలుపనటుల జేయగలిగెను. జీవించియుండియే, ఒడలు తెలియని మనుష్యునితో వృక్షము పోల్చబడెను. త్రాగుడువలన మానవు డెటుల తన శక్తుల కోల్పోవుచున్నాడో, నరముల షట్పత్త్య మెటుల దొలగుచున్నాడో, మొక్కలకును ఆల్కహాలు నిచ్చినపు డట్టి మార్పు గనుపించెను. స్నోడను మంత్రిగా రీసంగిని గుర్తింపవలయు నని, బోసుగారు ప్రత్యేకముగ కోరిరి. మొక్కలకు స్వల్పపు విద్యుచ్ఛక్తి దెబ్బ తగిలినపుడు కొలది నేవులో

నవి కోల్పోనినను, ఎక్కువదెబ్బ తగిలినపుడు చాలనేపటి వరకు కోల్పోనజాలక బోయెను. చెట్ల విషయమై జరుగుచున్న పరిశోధనల వలన, ఓషధుల శక్తుల గూర్చి గూడ కొత్త సత్యములు బయల్పడుచున్నవి. ఓషధులను చెట్లపై ప్రయోగించుచో నెటుల పనిజేయునో కనుగొని, వానిశక్తిని శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొనుచున్నారు. జగదీశ చంద్రబోసుగారి పరిశోధనలవలన, వైద్యశాస్త్రజ్ఞానమునందుగూడ గొప్పమార్పుగలుగుచున్నది. జగదీశచంద్రబోసుగారు నిర్మించిన, సరస్వతీ దేవాలయమునకు బోవువారు నూతనజ్ఞానము బడయుటయగాక, జీవైక్యమును గ్రహించి, పరమేశ్వర తత్వమును స్ఫుటముగ నెరుగగల్గుదురు. పాశ్చాత్య శాస్త్రజ్ఞులలో పలువురు దైవమునందు విశ్వాసము కోల్పోయియుండ, భారతీయశాస్త్రజ్ఞుడు, ప్రకృతిశాస్త్రమును, మతమును సమన్వయింపజేసి, రెండును పరమేశ్వర మహిమనే దెలుపుచున్నవని, రుజువుచేయగలిగెను. ప్రకృతిశాస్త్రమును మానవ పీడనమునకుగాక, మానవుని ఆత్మోద్ధరణ కుపయోగింపవచ్చునని, తేటపరచెను. బ్రిటీషుమంత్రులు జగదీశచంద్రుని పరిజ్ఞానమునుగాంచి యైనను, హిందూదేశము పూర్వకాలమునుండి నేటివరకు ప్రపంచమునకు ఎట్టి ఉత్కృష్టసత్యములను చాటగలిగెనో గ్రహించియుందురు. గాంధీ, జగదీశచంద్రుల బోలుజ్ఞానముగల హిందూ దేశమును పరాధీనస్థితియందుంచుట ఎంత విరుద్ధమో బ్రిటీషుమంత్రులు గ్రహించుట యవసరము. హిందూదేశము స్వేచ్ఛ ననుభవించునెడల, పెక్కుమంది జగదీశచంద్రు లుద్భవించి, జ్ఞానవ్యాప్తి కధికముగ తోడ్పడగలుగుదురు. తన గౌరవమును కాపాడుకొనునిమిత్త మయినను, ఇంగ్లండు హిందూదేశస్వేచ్ఛను గుర్తించుట శ్రేయస్కర మగును.

సంస్కరణముల నివేదికలు

సెంట్రలుకమిటీవారిస్థితి నానాటికి ఊహమగుచున్నది. ఇంతకుపూర్వము, వీరితో సైమనుకమిషనువారు రిపోర్టును తయారుజేయువిషయమున సంప్రదింప నిరాకరించి రని తెలిసెను. ఇంతవరకు సెంట్రలుకమిటీవారు బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారి ఆతిథ్యమును స్వీకరించుచుండిరి. రాజోపు వారమునుండియు, ఆతిథ్యముగూడ ముగియుననియు, వీరు స్వంతపు ఏర్పాటులను జేసికొనవలయుననియు తెలియచున్నది. సైమనుకమిషనువారు తమ విచారణను ముగించి, ఎవరియిండ్లకు వారు పోయిరి. సెప్టెంబరు ఆఖరువారమునగాని, వీరు తిరిగి కూడరు. అప్పుడు వీరు తమనివేదికగూర్చి యోచించెదరు. అంతియగాని, వీరు కేంద్రసంఘమువారితో తమ సూచనలగూర్చి చర్చింపబోరు. రాజప్రతినిధిగారికిని, ఇండియామంత్రిగారికిని మధ్య జరుగుచున్న చర్చలలో, సైమను గారుగూడ పాల్గొనుచున్నారు. దీనినిబట్టి, సైమను గారు కేవలము విచారణాంశములపైగాక, పాలకుల వైఖరిపైగూడ నాధారపడి, రిపోర్టును తయారుజేసెదరని యూహింప నవకాశము గలదు. హార్టుషారన్ గారు లేబరు దృక్పథము ననుసరించియు, బర్రహాం ప్రభువుగారు కన్సర్వేటివు దృక్పథము ననుసరించియు, నివేదికలను తయారుజేయుచున్నారనియు,

అభిప్రాయభేదములు లేకుండ ఏకాభిప్రాయమున తెలుపు నివేదికను తయారుజేయుచుటకు ప్రబల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవనియు, లేబరు ప్రభుత్వమువారిట్టి నివేదికయందలి సూచనలను అమలులో బెట్టెదరనియు దెలియుచున్నది. కేంద్రసంఘ సభ్యులు కొందరు తమ నివేదికను తయారుజేయుటకు, కోటుమెనుగారు సహాయమును కోరుచున్నారని, ఫ్రీప్రెస్సు వార్త దెలుపుచున్నది. మొత్తము మీద సంస్కరణనివేదికలు, భారతీయాశయములను వ్యక్తపరుపక, సంకుచితాభిప్రాయములను దెలుపునని నమ్మవచ్చును.

లాంకుపైరు మిల్లులపట్టె

లాంకుపైరు “మిల్లులపట్టెగూర్చి, యీ వార మందిన “లండను పైము” పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది: “మిల్లు లాగిపోవుచో, యజమానులకును కార్మికులకునుగూడ విశేషధనవృష్టుము గలుగుట నిశ్చయము. సమ్మె చాలకాలము కొనసాగుచో, విదేశపు పోటీదారులకు మితిలేని లాభము చేకూరును. పోటీవలన లాంకుపైరువర్తక మిదివరకు ఊణించిన మార్కెటులు, విదేశీయుల స్వాధీనమగును. లాంకుపైరు పూర్వ సాభాగ్యమును సంపాదించ దలచుచో, ఈమార్కెట్టులను తిరిగి స్వాధీనపరచికొనవలయును.”

పైముపత్రికకు గలిగినభీతి నిరాధారము గాదని, విదేశపార్తలబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఇటలీలో బట్టలమిల్లువారు తమ బట్టలను హిందూదేశమునందు విశేషముగ వ్యాపింపజేయ సమకట్టి రని తెలియచున్నది. ఇంగ్లండునందలి లేనువర్తకులు, నూలు నిమిత్తము విదేశములకు ఆర్డరులను బంపిరట. ఇటలీ వర్తకుల ప్రతినిధులు త్వరలో బాంబాయికి వచ్చెదరని తెలియుచున్నది. ఇటులనే జపాను, జర్మనీమున్నగు దేశములుగూడ తన వస్త్రములతో హిందూదేశమును నింపివైచుటకు బూనుకొని లాంకుపైరువర్తకమునుపడగొట్టుటకు ప్రయత్నింపక మానవు. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున, హిందూదేశము విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును పట్టుదలతో కొనసాగింపనియెడల, బ్రిటీషు వస్త్రములతో బాటు అన్యదేశవస్త్రములతో గూడ ఈదేశము నిండుచుండును. లాంకుపైరుపోటీ దగ్గిన ఈ సమయమున, హిందూదేశము తనకు గావలసిన వస్త్రములను తాను తయారుజేసికొని, ఆర్థికస్థితిని చక్కబఱచికొని, రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము బడయుట లాభకరము. లేనియెడల, ఇట్టి యనుకూలసమయ మింకొకమారు లభింపజాలదు.

రాజకీయబాధితులదినము

రాజకీయనిర్బంధితులదినస్థితి, లాహోరునందలి నిరాహారతాపలంబుల మూలమున ప్రపంచమునకు గోచరించెను. అందుచే దానిని తొలగించునిమిత్తమును, భారతీయులు తమ అనన్యత్వని దెలుపుటకును, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు ఆగస్టు 4 వ తేదినిగాని, మరియొక అనుకూలదినమును గాని రాజకీయబాధితుల దినముగ నవలంబింపవలయు నని, కోరుచున్నారు. సంయుక్తరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిన్నటిరోజున నిండుకు సంబంధించినసభ జరిపి, రాజకీయనిర్బంధితులయెడ అధికారులు చూపుచున్న వైఖరిని ఖండించిరి. నిరా

హారవ్రతులయెడ ప్రభుత్వమువారు చూపుచున్న దృక్పథమును నిరసించిరి. నాల్గవతేదిన జరుపుటకు, పెక్కురాష్ట్రములకు సాధ్యపడదు. పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగారి ఎచ్చరిక నేటి పత్రికలలోగాని, ప్రచురింపబడదు. వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము 11 వ తేదిన, రాజకీయ బాధితుల రోజుగ పరిగణించుటకు నిశ్చయించినది. ఆనాడు ఆంధ్ర రాష్ట్రమును తదితర రాష్ట్రములును పభల గావించి, తమ అనమ్మతిని దృఢముగ తెలిపి, రాజకీయ నిర్బంధితుల బాధల పట్ల సానుభూతి దెలుపుట కర్తవ్యము. అఖిల భారతవర్ష మిటుల ఏకగ్రీవముగ తన అనమ్మతిని దెలుపుచో, రాజకీయనిర్బంధితుల స్థితి కొంతవరకయినను చక్కబడు నని నమ్మవచ్చును.

అడ్వకేటుజనరలుగారి ఎత్తిపాడుపు

రామానంద ఛటర్జీగారి కేసులో, అడ్వకేటు జనరలుగారు, కేసు విషయమై వాదించుటతో తృప్తిజెందక, అనవసరప్రతిపాదనముల గావించుట శోచనీయము. ప్రస్తుత పయమున, రాజద్రోహముగూర్చి మాటాడుట గొప్పగ నెంచబడుచున్న దనియు, లాభకరముగ గూడ నున్న దనియు, వీరు చాటిరి. ప్రస్తుతపరిపాలనావిధానము మార్పు జెందవలె ననుభావము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది. కొంద రీవిషయమును సామ్యపదములతో దెలిపెదరు. మరికొందరు తీవ్రపదముల నుపయోగించి తమ ఆతరమును దెలిపెదరు. అంతియగాని, గొప్ప గలుగు ననిగాని, ఘోషానిమిత్తముగాని, ఎవరును యిటుల ముచ్చటించువారుండరు. ఇది యిటులుండ, రాజద్రోహము బలికి కారాగృహములకు బోవుచో గలుగులాభ మేమియో గ్రహింప వీలులేకున్నది. అడ్వకేటుజనరలుగారి కిట్టి కేసులలో ఎచ్చునీజు దొరకుటచే, వారికి లాభము గలుగవచ్చును గాని, కారాగృహములలో సంవత్సరములకొలది ముగ్గురు, శరీరారోగ్యమును, ధనమును కోల్పోవువారి కేమి లాభము గలుగునో తెలియదు. దేశసేవనిమిత్తమై ఆత్మార్పణము గావించుచున్నవారికి అడ్వకేటు జనరలుగారు దురుద్దేశ్యముల నారోపించుట, ఏమాత్రము సమంజసము గాజాలదు.

వైద్యము : మానసికప్రాబల్యము

దేహము మనస్సు నెటుల ప్రేరేపించునో, మనస్సు దేహము నటుల ప్రేరేపించుననియు, పెక్కురోగములకు మనఃప్రాబల్య ముండుననియు, అందుచే శరీరచికిత్స గావించువారు మనోవైఖరిని కనుగొని, మనశ్చికిత్సనుగూడ జేయవలయు ననియు, డాక్టరు న్యాయనుగారు బొంబాయిలో నుపన్యసించిరి. ఉన్నాడ వైద్యాలయములకు, ప్రభుత్వమువారి పుడు మానసికవైద్యాలయము లని పేరిడినను, మనోవైఖరులను గ్రహించి, వాని ననుసరించి చికిత్సజేయువా రింకను బయలుదేరకున్నారు. ప్రాచీనకాలములందు, భారతీయవైద్యులు శరీరము నకును మనసుకును గల సంబంధమును తెన్నగ గ్రహించి, చికిత్సజేయుచుండిరి. అల్లోపాతిక్ వైద్యమునందు శరీరమే ప్రధానముగ గైకొనబడుచున్నది. కాని, నూతనపరిశోధన లిట్టి వైఖరి నామోదించుట లేదు. అందుచే, ఆధునికవైద్యశాస్త్రమునందు గొప్పమాన్యు జరుగుట యవసర మని, గుర్తింపబడుచున్నది.

ఉల్కాటుగారి గ్రంథము

హైందవాశయ ప్రతిపక్షులు, భారతీయులకు స్వపరిపాలనము లభింపకుండ, జేయుటకు గ్రంథముల ననేకములను కురిపించుచున్నటుల తెలియుచున్నది. ఇంతకు పూర్వము పయెసీరు పత్రికా సంపాదకులుగ నుండిన ఉల్కాటుగారు హిందూదేశము పరిక్షయం దున్నదని గ్రంథమును వ్రాసి ప్రచురించెను. వెనుక ఇండియా మంత్రిగ నున్న ఆలివియరు ప్రభువుగారికి గూడ, ఈ గ్రంథము హాస్యాస్పదముగ దోచినది. దీనినిండను దోసములే గలవని, వారు దెలుపుచున్నారు. హిందూదేశసమస్యను పరిష్కరించుటకు, ఈ గ్రంథము ఏమాత్రము తోడ్పడక, ప్రస్తుత విషమస్థితిని పెంపుజేయు నని, ఆలివియరు ప్రభువుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టి గ్రంథముల నెన్నిటిని ప్రచురించినను, హైందవాశయములు తగ్గజాలవు. అవి మరింత వ్యాప్తి గాంచుట తథ్యము. స్వరాజ్యతృష్ణ పెరుగుట కివి కారణమగును.

బెంగాలు సహాయసంఘము

బెంగాలు సైమను సహాయ సంఘమువారు, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నయినను పూర్తిగ కోరరయిరి. రెండవ శాసనసభ యవసరమని తెలిపిరి. కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు బాధ్యతను గోరరయిరి. అయినను, కేంద్ర ప్రభుత్వమునకును, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకును మధ్య ఆర్థికపరిష్కారము గుదురవలయు నని కోరుచున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వము బాధ్యత వహించుచో, ఆర్థికపు ఏర్పాటులు చక్కగ జరుగును. అందుకు మారుగ, కేంద్రప్రభుత్వమును నిరంకుశముగ నుంచి, రాష్ట్రములకును కేంద్ర ప్రభుత్వమునకును, ఆర్థికపు ఏర్పాటులు ఖండితముగ జరుగవలయు నని కోరుట, వ్యర్థపు కోర్కెయనుటకు సందియము లేదు. దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధిపై తక్కుంగల కోర్కెల పరిష్కార మాధారపడి యుండు నను సత్యమును, బెంగాలు సంఘమువారు గ్రహింపక, మూలధారమును మఱచి, ప్రవర్తించిరి.

గాంధీపటము

గాంధీపటమును వస్తుమునందు నేయుటకు, బొంబాయిలోని విక్టోరియా జుబ్లీ టెక్నికల్ ఇన్స్టిట్యూటువారు అంగీకార మొనగకుండుటచే, విద్యార్థులు హరితాళము నవలంబించిరి. గాంధీపటము నేరూపమున తయారుజేసినను, ఈ ప్రతిష్ఠాపన సహించుటలేదు. టెక్నికల్ ఇన్స్టిట్యూటువారు పారిశ్రామికవిద్యను నేర్పుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముడు చేతి పరిశ్రమల పునరుద్ధరణమునకై యావచ్ఛక్తిని వినియోగించుచున్నాడు. అందునిమిత్త మైనను వికోరియా జుబ్లీ ప్రతిష్ఠాపనవారు, మహాత్ముని గౌరవించుటకు, అభ్యంతరము సూపకుండిన, మేలుగ నుండెడిది. లోకోత్తమపురుషు లని సర్వత్ర గుర్తింపబడుచున్న మహాత్ముని పట్ల విద్యార్థులు గౌరవము జూపగూడదని, విద్యాలయాధికారులు నిషేధించుటకన్నను హాస్యదృష్టి వేరుండదు. ప్రతిష్ఠాపనాభివృద్ధి కిట్టి విపరీతచర్యలు తోడ్పడజాలవు.

సి. ఐ. డి. వారి నిఘా

మీరటుకేసులో, ముద్దయిలకు డి. ఫె. న్ను ఏర్పాటుల జేయుచున్న కమిటీవారి చుట్టును, సి. ఐ. డి. భటులు దిరుగుచు, నిబ్బంది పెట్టుచున్నారని, న్యాయవాది యగు సింహాగారు చెప్పగ, సి. ఐ. డి. శాఖయొక్క అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగారు, ఇది అసత్యమనియు, తా మెవరిని ఇందుకుగాను నియోగింపలేదనియు, జెప్పిరి. అందుమీద సింహాగారు, సి. ఐ. డి. భటు డొకడు కమిటీ కార్యాలయమువద్ద అప్పడే నిలిచియున్నాడని పలికిరి. అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగా రప్పడయినను, సత్యమును కనిపెట్టి, అట్టి యిబ్బందులను తొలగించుటకు మారుగ, సి. ఐ. డి. భటు నేల పట్టుకొని, కొట్టరాదని, యడిగిరి. వీరినలహా బట్టి, సి. ఐ. డి. శాఖవారి పద్ధతులను గ్రహింపవచ్చును. అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగారి సలహా ననుసరించుచో, మరల నొక గొప్ప కుట్ర కేసు బయలుదేరకమానదు.

సతారా రిసెటిల్ మెంటు

సతారా రిసెటిల్ మెంటు గూర్చి విచారణ నలుపుట కొక కమిటీ నేర్పరుపవలయు నని, దేశపాండిగారు బొంబాయి శాసనసభలో నొక తీర్మానము నుపపాదించగ, కమిషనరుగారు, సెటిల్ మెంటు నమగ్రముగ జరిగెననియు, అందుచే పునర్విచారణ యవసరములేదనియు, సూచించిరి. నూతనశాసనమును ప్రభుత్వమువారు నిర్మింపబోవుచున్నారు గాన, తీర్మానమును నిలిపివేయవలయు నని, లాల్ బి నారాయణజీగారు గోరగ, శాసనసభవారిందు కంగీకరించిరి. ప్రభుత్వమువారు తమ వాదనమును మరువక, ఎల్లరకును సమ్మతముగ నుండు చట్టమును గావించి, రయితుల మొరల కవకాశము లేకుండ జేయుట వివేకము.

తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో కాంగ్రెసు ప్రచారము

రాజమహేంద్రవరం, ఆగస్టు 31:—తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘపు అధ్యక్షులగు వె. సత్యనారాయణగారు ఈ క్రింది ప్రకటనను గావించుచున్నారు:—కాకినాడతాలూకాలో కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుటకై ముంగంప వాస్తవ్యులు కె. రామేశ్వరరావుగారు నేటినుండి 15 దినములు తాలూకాలో పర్యటన మొనర్చెదరు. యిం. కామేశ్వరరావు, ఆంజనేయస్వామి, బ్రహ్మదేవశాస్త్రిగార్లు రాజోలుతాలూకాలో పర్యటనమొనర్చి కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చెదరు. కాంగ్రెసు ప్రచారకు లండను వీరితోకలసి కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చు విషయమై ఉత్సాహముతో పనిచేయవలయుననికోరుచున్నాను (ప్రే. వె.)

కాంగ్రెస్ మహాసభాభ్యుత్థత

వంగరాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సంఘమువారు మహాత్ము నెన్నుకొనుట కలకత్తా, ఆగస్టు 31:—ఈరోజురాత్రి జరిగిన బెంగాల్ రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ సభలో గాంధీమహాత్ముడు రాజోవు కాంగ్రెస్ మహాసభాభ్యుత్థుడుగా నెన్నుకొనబడెను. (ప్రే. వె.)

నూతన పంజాబు ప్రభుత్వసభ్యుడు పిష్టా, ఆగస్టు 31:—కాత్తను పికంపరు హాయిపుష్కాను గారు నేటిదినము మధ్యాహ్నము పిష్టిహృతిపు కాన్ఫరెన్సులో భాగీ పున్నుకొనిరి. (ఆ. వె.)

రషియా-చీనా తగాదా: తత్పూర్వరంగము

(జరుగుమిల్లి సాంఘికవార్తాపాఠశాల బి. ఏ.)

చీనా జాతీయప్రభుత్వముతో సోవియటుల పలుకుబడి పూర్తిగా అంతరించినది. ఆటు లంకరించుటతో సరిపాడేదు. మాస్కో ప్రభుత్వముతో చీనా ప్రభుత్వపు సంబంధమును తెగదెంపులు జేసికొన్నదా యననటులు సోవియటు అధికారులను అరెస్టు జేసిరి.

1923 నుండి చీనాలో నూర్పులు ప్రతినిమిషము మేపుములు పరుగుచున్నటులు గలుగుచున్నవి. చీనా ప్రభుత్వ పక్షములో నుట్టులు పరిపాటి యయిపోయినవి. యుద్ధనాయకులు ఒకరితో నొకరు యెఱుఁపరాజిరి. క్రమశిక్షకు డేరుగాంచి చీనాప్రభుత్వమును ప్రధానాంగ మగు కోమింటాంగు సభలో కక్షలు పెరిగిపోయినవి. ప్రతికక్ష తేర్పడినవి. ఇంత అల్లకల్లోలములో గూడ సోవియటు పలుకుబడి, యధికారము ప్రకృష్టముగనున్నదని పోకులు గుర్తించుట సరసము. కావున చీనాప్రభుత్వముతో సోవియటు రాయబారుల కున్న పలుకుబడికి మేరలేదు. తుదకు చీనాచీనా ప్రభుత్వముగూడ అనగా పికింగ్ ప్రభుత్వము మాస్కో స్నేహమునకై మనసుపడుచుండెను.

జోఫీగారు

చీనాలో రాజ్యాంగసంబంధము నేర్పాటుచేయుటకు 1923 లో సోవియటుప్రభుత్వము తమ ప్రతినిధి జోఫీగారి నంపిరి. దక్షిణచీనాప్రభుత్వమువారు కిరికి బ్రహ్మరక్షమును బట్టిరి. తన పలుకుబడిని పూర్తిగా వినియోగించి అందరకును కలలో నాలుకగా నుండునట్టి ఇతడు వెడలిపోవలసివచ్చెను.

కరహంగారు

సోవియటు ప్రభుత్వ విదేశాంగమంత్రిగనుండిన కరహంగారు జోఫీగారి స్థానే నియమింపబడిరి. కరహంగారు ప్రజ్ఞా సురంగధరుడు, అపరచాణిక్యుడు. 1924, 31 ఆగష్టు మాసమున దక్షిణచీనా ప్రభుత్వముతో ఒడంబడిక నేర్పాటు చేసెను.

ఈయెడంబడిక ప్రకారము రషియా ప్రభుత్వము డౌటరు మర్కోవ్ ను పంపింపజేసెను. పరిపాలనాదీక్షము లన్నిటిని చీనా ప్రభుత్వమునకే వదిలిపెట్టెను. ముందు రావలసిన బాక్యురు పరిహారములను నుంచుచుకొనెను. కాని చీనా తూర్పు ఇనుపదారుల పరిపాలనములో స్వార్థంత్రిముగ తమయిష్టముచే ప్రవర్తనచేయుచు నధికారమును బడసెను. ఈ ఒడంబడిక ప్రయత్నములు జరుగక పూర్వమే కరహంగారు యూరసియనులు ఆసమానపు బొడంబడికలను చీనాపై కట్టబెట్టి అన్యాయము జేయుచున్నారని చీనా ప్రభుత్వమును రాజ్యాంగపు విందుల సంహర్యమున బురికొల్పి నారంభించెను.

ముఖ్యముగ దక్షిణ చీనా దేశమున సోవియటుల పలుకుబడి ప్రాబల్య మపారము. దక్షిణచీనా ప్రభుత్వము నంతయు సోవియటు ప్రభుత్వము వాతే జరుపుచున్నారను నదంతయు విశ్వసనీయమనియే జెప్పక తప్పుదు. సోవియటులు సొమ్మును, ఆయుధములనుగూడ కురిపించిరను మాటనుగూడ పాటించినను అంతగా నమ్ముటకు విలులే దనుకొందముగాక.

బొరోడినుగారు

మొదట ఏషియాలో తెల్లగావుకాపుయందు పనిచేయుచుండెను. ప్రభుత్వమున ఇతడు కోమింటాంగుసభవారికి ఆర్థిక సలహాల నిచ్చుచుండెను. కోమింటాంగుతో చేరుట కిదే ప్రథమము.

ప్రతికూలజనాను

ప్రయత్నములకు సోవియటుల ప్రేరణయే కారణమని ప్రతికేసిరి. దక్షిణరాష్ట్రము లన్నిటియందును జపాను సైన్యముగణమును కారణము సోవియటుప్రభుత్వమే.

మ్యాంగుపే అల్లరులు

ఈ గోమింటాంగు ముదిరి 1926 మ్యాంగుపే అల్లరులుగగూడ పరిమించినవిషయము ఇరువారులకు క్రొత్తసంగతిగాదు.

డాక్టరు సకాయాప్రేమగాను స్పష్టముగ దక్షిణచీనాలో సోవియటుసామర్థ్యాని అతని మరణసంభేదముగ నిస్సందియముగ చాటిరి. సోవియటుప్రభుత్వమువారు చీనాప్రజలను గాపాడవలెనని గోరిరి. చీనాప్రజల బాధ్యత అంతయు సోవియటుప్రభుత్వమువారిదై చిరి.

కాలమంతయు ఒకరికిగ గడువదుగదా! నాలుగేండ్లు ఇట్లు గడచెనో లేనో, మాస్కో ప్రభుత్వమునకును చీనాప్రభుత్వమునకును చెడినది.

సోవియటుల అరెస్టు

చీనాప్రభుత్వమువారు సోవియటు అధికారులను అరెస్టు జేసిరని తమ ఆంత్యసంభేదమున సోవియటుప్రభుత్వమువారు

దెలిసినసంగతి నిజమేయగునో, చీనాప్రభుత్వవైఖరి రషియా పట్ల పూర్తిగా మారిపోయినదనుటకు సందియములేదు. కాని, చీనా ఇంతకాలము సోవియటుల సాయమును, ఉపకారమును బొంది, ఇట్లు ప్రవర్తించుట యుచితమా యని చదువరులు ప్రశ్నించెదరు. అట్లు ప్రశ్నించుట న్యాయమే. కాని, రషియా పూర్తిగా చీనా తూర్పుఇనుపదారులపై తన యధికారము నేచెలాయించుట పాడియా? ఈ సలము చీనాప్రభుత్వమువారిది. ఈ రైల్వే ఒడంబడికగూడ చీనాపై ప్రేమతో చేసికొనలేదు. జపానుపై కోపముతో స్వీయ రక్షణార్థము సోవియటుప్రభుత్వము జేసికొనెను. చేసికొన్నంత మాత్రాన చీనాను త్రోసిరా జనవచ్చునా! తన్నుమాలిన ధర్మముండునా? అందుచేతనేచీనాకుకోపముగలెను. కోపాద్దిపితులగుట సహజమే. గాని, ఇట్లు తొందరబడి చీనా రషియనులను అరెస్టుజేయుట ప్రాస్తవ్యమేమో యనిపించుచున్నది. సామదానముల నుపయోగించి, ఈచర్యకుగడంగిన బాగుండెడిది. కాని, రాజ్యాంగములందు ఇట్లుజరుగుట సక్యము.

చీనాప్రభుత్వము బలముగ ఏర్పడిననెంటున, సోవియటు పలుకుబడికి అంతరింపజేసి విదేశీయుల ఆటలను సాగనియరాదని తలచెట్టును. చీనా జాతీయవాదులవచ్చి ఈవిషయమై బలముగఏర్పడిన డౌటరుమంగోలియాలోను, చీనా తూర్పు ఇనుపదారు యందును చీనా రషియాలకు వ్యవహారము సరళిగసాగుట కష్టమే. కొంతకాలమువరకు ఆంతర్జాతీయ రాజకీయములలో కలవరము ఏర్పడును. ఈ చీనా రషియా ఇనుపదారుల తగవులో జపాను తటస్థముగనుండెనని ప్రకటించెను. కాని, దీనిని మనము నమ్మరాదు.

అసలుకారణము

చీనా రషియా తగాదాకు అసలుకారణము ఇనుపదారి సమస్య గాదనుచున్నారు. చీనాలో రషియా కమ్యూనిస్టు ప్రచారమును పూర్తిగా ప్రవేశపెట్టి చీనా జాతీయప్రభుత్వము నడంచుటకు ప్రయత్నించుచున్నదనియు అందుచేతనే చీనా కిడుకనపించి ఇట్లుజేసె ననుచున్నారు. ఇది ఎంతవరకు విశ్వసనీయమో దైవమునకే ఎరుక.

రషియా అట్లు చేయునా? కాని పూర్వోదాహరణం వైన యవవాదములను మనము నమ్మరాదు:—చీనాలో అచట నపు రాష్ట్రీయధికారమును మొదట త్యజించినది రషియా. అట్టి రషియాకు చీనాలో సామ్రాజ్యకాంక్ష యున్నదన్న విశ్వసించుటకు విలుండదు. బాక్యరుపరిహారమును మానుకొన్న దీర్ఘాయనలే, మొదటివారు. అసమానపు బొడంబడికలు అన్యాయమని ఘోషించిన దీ రషియానులే ప్రథములు. అట్టితేరి రషియ నులు చీనాపట్ల ద్రోహముతలంచెదరా యని సందియంపలసి వచ్చుచున్నది.

కాని ఇట్లు ఈ రెండుప్రభుత్వములకు చెడక తప్పదని ఆనాడు 1895 లో చీనా రషియా ప్రభుత్వమువారు ఒడంబడికను జేసికొన్నపుడే అనుకొనిరి. ఎప్పటికైనను చీనా తూర్పు ఇనుపదారియే తగాదాగా పరిణమించు ననుకొనిరి. అదియే నేడు యధార్థమైనది.

నెల్లెయిలు మెనెంజరు

కాశీ ఆస్ట్రోలు స్టూడియో 144, పియారీకలను

బెనారీసు సిటీ

జ్యోతిషమునకు సంబంధించినదియు ఆంగ్ల భాషలో ప్రకటితముననున్నదియు నగు నీ మాసపత్రిక 11-వ సంపుటము 10-వ సంచికను కృతజ్ఞులతో నందుకొంటిమి. ఇది 1929 జూలై నెలలో వెలువడినది. జ్యోతిషమునుగూర్చి పరిశోధనలను చేయుటయే వీరి అశేయము నవినపథ్యమనిపిని వీరుజాతకములకు ఫలితములను గూడ వ్రాసెదరు. ముందు జరుగనున్న విషయము లీ పత్రికలో ప్రకటించబడుచుండును. భారతదేశమున రానున్న నెలలో కలిగెడు సాంఘిక రాజకీయ వాతావరణ సంబంధములగు మార్పులు దీనిలో నూచింపబడును. జ్యోతిషము చదువగోరువారికి ప్రతిసంచికలోను పాఠములు ప్రకటింపబడును. చందాదారులకు ఒక సంవత్సరములో జరుగు విషయము బుచితముగా వ్రాసియియ్య బడును. సాలు చందా మామూరుపాయిలు మాత్రమే. ఈసంచికలు 1929 ఆగష్టునెలకు కాలెండరు దినచర్య అధ్యక్షులము చంద్రసంచారము, జ్యోతిష పాఠములు, నూర్యారాధన, మున్నగు ముఖ్య 15 విషయములు కలవు. 1929 ఆగష్టునెలలో 1, 2, 4, 8, 16, 17, 18, 20, 24, 26, 27, 28, 29 తేదీలు చెడుదినములు.

రాధామాధవీయము

శ్రీ కవి శేష్వరము జమిందారువారి రీజర్వగ్రంథము

నుద్ధరింపబూనుట

జ్యోతిషమును దుండిన “రాధామాధవీయము” అను నపూర్వయమునైతే ప్రబంధరాజమును ప్రకాశింపజేయుటకు వీరు పూనుకొనిరి. తమ ప్రజల విజ్ఞానాభివృద్ధికి సుప్రసిద్ధ గ్రంథ భాండాగారమును నెలకొల్పిరి. పురాణ కాలక్షేపములఁ జేయింపించుచున్నారు. స్వీయ జనానా వారికొకట మరయొక గ్రంథాలయమును మహాలలో నెలకొల్పిరి. తమ యమాత్య శేఖరుఁడగు బ్రహ్మశ్రీ చాగంటి శేషయ్యపంతులుగారిచే పెక్కుగ్రంథరాజముల రచియింపించి పోషించి ప్రకటింపించుచున్నారు. అమాత్యులు కవులై యాధాగ్రసరులై స్వామిభక్తిపరాయణులగుటకు ధరణితేంద్రుల యాదార్యసూచక మహాత్మాహము లేకదా కారణము. ఇటుల నముదితములుగనన్న మహద్భింధ రాజములఁ జెక్కింటిని శ్రీవారిచే ప్రకాశింపజేసి వారి యశోలతలను దిగంతముల విస్తరింపజేయ భాషామత్తలిని ప్రార్థించుచుంటిని.

అంకరాజ సుబ్బరాయశర్మ.

మదరాసు, 3-8-1929.

ఆదిఆంధ్రపత్రిక

సంపాదకుడు శ్రీయుత దిక్ష పుల్లయ్యగారు

రాజమహేంద్రవరము

1929 జూనునెల 10 వ తేదీని రాజమండ్రి మున్సిసిపలు చెయియైన శ్రీయుత పోకల గోవిందరావునాయుడుగారి అధ్యక్షతవ్రేంద జరిగిన సభలో ధర్మవరము జమిందారులకు శ్రీ కంచుమర్రి వెంకటసీతారామచంద్రరావు నాయుడుగారి పత్రికకు ప్రారంభోత్సవము గా వింతుటయే గాక ఆ నా డా యుత్సవమును జూడవచ్చిన 800 మంది ఆదియాంధ్రసోదరులకు శ్రీవారిరామచంద్ర విలాసభవనమున భోజనములనుగూడ జెట్టిరి. మొదటిసంచిక 1-8-29 వ తేదీని వెలువడినది. దానినికృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఆదిఆంధ్రపత్రికా ప్రకంశ, ఆదిఆంధ్రసంఘనిర్మాణము ఆదిఆంధ్రసభలు హిందూమత నిరంకుశము స్వాతంత్ర్య యుగము ఆదిఆంధ్రపత్రికా స్థాపనోత్సవము ననువిషయము లీసంచికలో నున్నవి. సాలుచందా రెండురూపాయలు మాత్రమే.

సుభాషితములు

మానవపరమపురుషార్థము జ్ఞానముగాని భోగముగాదు. జ్ఞానమున ఆత్మతత్వ మెరుంగుటయే.

స్వధర్మమును జక్కగా నెఱవేర్చుకొను ప్రతిమానవుడును గొప్పవాడే. గొప్పతనము ప్రవర్తనను బట్టియుండునుగాని పదవినిబట్టి యుండుదు.

మనము పడుచున్న బాధ మనము చేసికొన్న కర్మముల యొక్క ఫలమే. దానికి భగవంతుఁడు బాధ్యుఁడుగాడు. ఆయనను మనము దూషింపగూడదు.

చేసికొనని దేదియు సంభవించదు; అర్హమైనదే యెప్పుడును ఆపాదిల్లుచుండును; ఇది యప్రతిపాత శాశ్వత నిబంధనము. అట్లుకాదని మనసుప్పుడప్పుడనుకొనుచుండుముగాని చివరకదియే సత్యమని యెప్పుకొందుము.

బాలుడు తప్పిపోవుట

పేరు కమ్ముపెట్టు వెంకటరమణయ్య. 14 సం॥ కాలు పొడగిరి. గుండ్రనిముఖము. పచ్చనివాడు. అంతలావుగనుండదు. గుంటూరు గవర్నమెంటు మహమ్మదీయపాఠశాలలో చదువుచు నాలుగు నెలలకిందట తప్పిపోయెను. జాడతెల్పినవారికి బహుమతి బసగబడును.

నిడుమోలు సీతారామయ్య, బందరు.

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు

స్వామినాథశాస్త్రికృతము తెలుగులిపి, తెలుగుగ్రములు, శబ్దము మొదలగు విదువు ప్రకములనెట్లు అసలుధర 3-0-0 తున్నధర రు1, ఎస్. యస్. నరసింహం, ట్రయినింగుకాలేజి, రాజమండ్రి.

దేశీయవార్తలు

సర్ హబిబుల్లాగారు ఇంగ్లండుకు ప్రయాణమగుట
 బొంబాయి, ఆగస్టు ౩:—గౌ॥ సర్ హబిబుల్లాగారు హబిబుల్లాగారు సేటిదినము యస్. యస్. మెరియా స్టీమరులో లండనుకు ప్రయాణమై వెళ్లిరి. వీరు లండనునగరమున 10 దినములండి జనీవాకు వెళ్లెదరు. అక్టోబరునెలలో భారతదేశమునకు తిరిగి వచ్చెదరు. (అ. ప్రె.)

ఆంగ్లేయవర్తకసంఘముల సాంవత్సరిక సమావేశము

కలకత్తా, ఆగస్టు ౩:—ఆంగ్లేయ వర్తకసంఘముల సాంవత్సరిక సమావేశము డిసెంబరు నెల 16 వ తేదీన బొంబాయిలో ప్రారంభమగును. బొంబాయి గవర్నరుగారు ప్రారంభ మహోత్సవము జరిపెదరు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

రిసెటిల్మెంటు విషయమై చర్య

పూనా, ఆగస్టు ౩:—సేటిదినము బొంబాయి శాసనసభలో దేశపాండ్యుగారు సత్తారజిల్లా రెవిన్యూరీసెటిల్మెంటు విషయము ఒక విచారణసంఘమును నియమింపవలయునని ఒక తీర్మానముపాదించిరి. సత్తారజిల్లాలో అమలునం దుంచబడిన రిసెటిల్మెంటు ఏర్పాటులు లాండురెవిన్యూ కోడునందు నూచింపబడిన సిద్ధాంతములకు విరుద్ధముగ నున్నవనియు అందుచే విచారణ జరుగుట అవసరమనియు దేశపాండ్యుగారు చెప్పిరి. కమిషనరు గోపాలుగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు మంచి అనుభవముగల ఇరువురు సెటిల్మెంటు ఆఫీసరులు అన్నివిషయములను పరిశీలించి ఈ ఏర్పాటులు గావించిరిని చెప్పిరి. లాండురెవిన్యూ విషయమును ప్రభుత్వమువారు త్వరలో ఒక చట్టమును శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టి సుద్దేశించుటచే ప్రస్తుతము ఈవిషయము చర్చ జరుపుట అవసరమనియు, అందు తీర్మానముపై చర్చ అంతరకు నిలిపియుంచ వలెననియు లాల్లి నారాయణజీగారిక సవరణ సుపాదించిరి. ప్రభుత్వమువారు రీ ఉపపాదనను ఆక్షేపించలేదు. లాల్లిగారి సవరణ ఆమోదించబడెను.

గుజరాతునందలి రైతుల ఇబ్బందుల విషయమై విచారణ సలిపి వాటిని తొలగింపతగు నూచనలు గావించబడక విచారణ సంఘము సేర్పరపవలయునని స్వామినారాయణగారిక తీర్మానముపాదించిరి. గుజరాతు తాలుకాదార్లు డక్కిను ఈనామ దారులు తీర్మానమును ఆక్షేపించిరి. ఇట్టి విచారణసంఘము ఏర్పరపబడిన రైతులకు భూస్వాములకు గల సంఘర్షణము అధికమగునని గౌ॥ రెవిన్యూ సభ్యుడు చెప్పెను. త్వరలో ప్రభుత్వమువారు పెనస్సి బిల్లును శాసనసభయందు చర్చకు తెచ్చెదరనియు రైతులకు భూస్వాములకు సంఘర్షణ మేర్పడిన విధమున రెవిన్యూ ఉద్యోగుల ఉత్తరువులు పంపబడుననియు రెవిన్యూ సభ్యుడు వాదన మొనగెను. అందుపై స్వామి నారాయణగారు తీర్మానము సుపసంహరించుకొనిరి.

ఒక సభ్యుని ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు బొంబాయి నుండి కరాచికి సరాసరి పోవుటకు రైలుమార్గమును నిర్మింప ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు చేయుచున్నారనియు మూడు సంవత్సరములలో రైలుమార్గము తయారు కాగలదనియు రెవిన్యూ సభ్యుడు చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

శ్రీమతి సరోజిని నాయుడు

సెకండ్రాబాదు ప్రజల స్వాగతము

సెకండ్రాబాదు, ఆగస్టు ౩:—సేటిదినము ఉదయము శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారు ఆనగరమునకు వచ్చిరి. ఆమె మిత్రులు నగరమునందలి ప్రముఖులు స్టేషనువద్ద ఆమెకు గొప్ప స్వాగత మొనగిరి. హైదరాబాదు మిలిటరీ సంఘమువారు వారి సన్మానప్రథమ సమర్పించిరి. శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు హైదరాబాదు రాష్ట్రమునందు హిందువులు మహమ్మదీయులు ఏక మత్యముతో నున్నందులకు వారిని అభినందించిరి. (అ. ప్రె.)

సేలం, ఆగస్టు ౩:—ఈ నెలఖరన సేలంలో సి. విజయరావునాచారిగారి ఛాయాపటమును బహిరంగ పరచెదరు. (అ. ప్రె.)

మీరు చెల్లించు వైకమునకు తగిన

ఆభరణములు

దొరకు నమ్మకమైన దుకాణమేదీ? యని మీరు నగలను కొనుటకుమునుపే చక్కగా విచారించి, దీర్ఘకాలమునుండి ప్రజలలాభము నిమిత్తమే వ్యాపారమును సాగించుచున్నట్టి దుకాణము నందే తేరముచేసిన, వెనుక చింతించవలసిన అవసరముండదు. గాన జగత్ప్రసిద్ధిజెందిన ఈదిగువస్థలమునకే దయచేయుడు.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ.

నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు.

జిల్లా ఏజెంటు కావలెను. తంలి విలాసము "పేరూరి"

ధర సరసము! నమ్మకమైన సరకు!!

స్వదేశాభిమానులారా! స్వదేశి పరిశ్రమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగి, ఉత్సాహమును గలిగింపుడు !!
 అన్నిరకముల పప్పురమెంట్లు హిందూదేశమునందే హైందవ పారిశ్రామికలచే చేతితో తాకబడక తయారుచేయబడినవి. వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను. ధరలు తగ్గించబడినది. 55 డిబి:—56, బందరు వీధి, మద్రాసు. 16, ఆదియప్పనాయకవీధి, జి.టి., మద్రాసు.

వివాహశాసన విచారణ

సంఘనివేదిక

ఆగస్టునెల మధ్యలో ప్రచురింపబడును

సిన్హా, ఆగస్టు ౩:—వివాహమొనర్చుకొనకాసన విచారణసంఘమువారి నివేదిక జూలై నెలఖరనకుగాని, ఆగస్టు నెలారంభమునగాని ప్రచురింపవలెనని గవర్నరు మెంటువారు సంకల్పించిరి. కాని అచ్చుపనివగైరాలు పూర్తికాలేదు. అందువల్ల 11-వ అధ్యాయము అనగా విచారణసంఘమువారు నూచించిన నిబంధనలు గల అధ్యాయముమాత్రము యిప్పుడు వెంటనే ప్రచురింపబడుచున్నది. గ్రంథముంతయు సమగ్రముగా యీ ఆగస్టునెల 15 తేదీలోగా ప్రచురింపబడును. (ప్రె. ప్రె.)

మీరటు కుట్రకేసు

డిఫెన్సుకార్యాలయమును సి. ఐ. డి. ఉద్యోగులు కాపలాగాయుట

కలకత్తా యిండస్ట్రీసోదాలగూర్చి సాక్ష్యము

మీరటు, ఆగస్టు ౩:—నేడు కుట్రకేసు విచారణ ప్రారంభమగుటకు పూర్వము ప్రతివాదుల తరపు వకీలు సిన్హాగారు తమ డిఫెన్సు కమిటీ కార్యాలయమును పోలీసుగూఢచారులు కాపలా కాయుచున్నారని కోర్టులో చెలిపెను. ఇరువురు ముగ్గురు జమానులు మామూలువారితో, ఎప్పుడు కార్యాలయముచుట్టు తిరుచుండుటచే ప్రతివాది సంఘమువారి పనికి ఆటంకము కలుగుచున్నది. ముద్దాయిల తరపున వాదించబడిన వకీళ్లకు యిబ్బందుల కలిగింపరాదని నూచించిరి.

ఖా. బ., తాజుకు హుస్సేనుగారు, ప్రచురణకాఫీ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు సిన్హాగారు చెలిపిన విషయ మసత్యమైనను, సి.ఐ.డి. ఉద్యోగుల నెవరిని డిఫెన్సు కార్యాలయమును కాపలాగాయుటకు పంపియుండలేదనెను. కేరొక నకిలు ఎం.అన్నారీగారు ఆవార్త నిజమేననియు, యిప్పుడప్పుడే డిఫెన్సు కార్యాలయమువద్ద నోకడున్నాడనియు చెప్పెను. అనగా ఖా. బ., తాజుకు హుస్సేనుగారు లేచి, "ఎవరైన నున్నచో పట్టి బాగుగ దేహాధి చేయరాదా?" యనెను (నవ్వు)

ముద్దాయి ముజఫరు అహమ్మదుగారికి 100.2 డిగ్రీల జ్వరము నిన్న నుండెననియు, వారిని పరీక్షింపవలెనని ముగ్గురు వైద్యులు యింకను రిపోర్టు పంపలేదు. వారు కేరొకసారి కలిసి ఆలోచించుకొనవలసి యున్నదనియు, చక్క గారు చెలిపిరి.

నేడు కొందరు పోలీసు ఉద్యోగులు, ఇండ్ల సోదాలు చేసినపుడున్న సాక్షులు విచారింపబడిరి. కలకత్తాలోని ఎస్సెలంలేను 2/1 ఇంట్లో స్పృహగూర్చుండిన గదులను వెనకి కృష్ణి ఎళుల పక్షమునకు సంబంధించిన కాగితము లనేకము గైకొంటిమని సబుఇన్స్పెక్టరు ఎ. అహమ్మదుగారు సాక్ష్యము చెప్పిరి.

ఇనస్పెక్టరు నాదశింగుగారు ఆ కాగితములను గర్తు బట్టిరి. డాంజిగారు వ్రాసిన "లెనిను-గాంధీ" సోవియటు రాజ్యాంగ విధానము కమ్యూనిష్టు పక్షపు ప్రారంభ పాఠములు, మున్నగునవి అందు గలవు. ప్రజాసంరక్షణ చట్టము, గూర్ఖియు, కార్మికపక్ష ఆధికారము గూర్ఖియు దత్తుగారు వ్రాసిన లేఖలు స్పృహగారు సి.పి. దత్తుకి వ్రాసిన లేఖలుగూడ గలవు. కేసు మంగళవారమునాటికి వాయిదా వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

శ్రీ కృష్ణావాచనాలయము

(నాలాబజారు) సిక్కింద్రాబాదు

శ్రీకృష్ణా లైబ్రరీ, రీడింగరూము అనుపేరుట సిక్కింద్రాబాదున, నాలాబజారులో 27-7-29 ఆదివారము ప్రారంభోత్సవము జరుపబడినది. ఎదుటనున్న సరిసోహస్వామి దేవాలయమున, రిటైర్డు జడ్జి, దివాన్ హుసేను యస్. రంగనాయకులు నాయుడుగారి ఆధిపత్యమున, గొప్ప సమావేశము జరుగుబడినది. ఉపన్యాసములు, మ-రా-శ్రీ, యుస్సానియా విద్యాలయ ప్రొఫెసరుగారు రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు, గ్రంథాలయోద్యమముగూర్చి గొప్ప యుపన్యాసము గావించిరి. శ్రీవారు గ్రంథాలయోద్యమము మనదేశమున నూరన విషయముగాదనియు, 11 వ శతాబ్దముననుండియే ఆంధ్రగ్రంథ విరచితములు గలదనియు, గ్రంథముల గొప్పతనము గూర్చియు, గ్రంథకర్త సాంగత్యముకన్న గ్రంథసంగత్యమే ప్రాధాన్యమనియు, గ్రంథాలయములను, గ్రంథములను పవిత్రముగా జూడవలయుననియు, గ్రంథాలయముల వలననే విజ్ఞానము గలుగవలెననియు, గ్రంథాలయములు క్రైస్తవసంపాదనకు ప్రధానములైనవనియు, ఉత్సాహకేక్తి, ప్రభుకేక్తి, మంత్రకేక్తి సంపాదనలకు గ్రంథాలయములే కారణభూతమనియు, నక్కాడించి ప్రేక్షకుల నానందపరచుట గావించిరి. తరహాప్రక్రియ తేదాంతం లక్ష్యకాంతంగా, తమ సాంప్రదాయములను, సాంఘిక సాంప్రదాయములను గ్రంథాలయములే ప్రాధాన్యములనియు, దురాచార నిర్మూలనమును, సదాచార ప్రాబల్యమునకు ఈ వాచనాలయములే ముఖ్యమనియు మొదలగు విషయములను అతిమనోరంజనముగా చెప్పి ప్రేక్షకుల హనస్సులను రంజింపజేసిరి. కడకారి అధ్యక్షుల ఉపసంహారోపన్యాసమును, ఉపన్యాసకుల విషయములను ప్రబోధించినదే గాక అచ్చయంత్రిములు ఎచ్చినప్పటి నుండియు గ్రంథములు విరివిగా ప్రచురింపబడి విజ్ఞానసోదకులైనవనియు, యప్పటినుండియు గ్రంథాలయములు యభివృద్ధిచెందిన వనియు, యుద్వోధించిరి. సభాసమలు, విద్యా వైఖ్యులును, బహుజనము విద్యాభివృద్ధిచేతను, స్థలమును మహా పవిత్రవంతమైన చరుచితేను, సభ మిక్కిలి జయప్రథముగా కొనసాగెననుట మిక్కిలి రుధ సూచకము.

(ఒక విలేఖరి)

లాహోరుకు ప్రకేసు

ప్రీతిపాతకులనుగూడ పరిశోధించుట

ప్రతికా ప్రతినిధుల దరఖాస్తు

కేసు 12 వ తేదీవరకు వాయిదా

లాహోరు, ఆగస్టు 4:—జతీంద్రనాథు దాసుగారి స్థితి కేసు ఏమియు వాసుపడలేదు. కడుపులో నొప్పివచ్చి నిన్న రాత్రి నిద్ర పట్టలేదు. శేడు పయము కొంచెము పెట్టుకొనడము. శివనర్మగారి ఆరోగ్యము వృద్ధిచెందలేదు. భక్తవర్మ దత్తగారు నీరసించుచున్నారు. కాననసభ్యు డొకడు నిన్ను జతీంద్రనాథుగారి జెయిలులో చూడబోవగలడు అనే యిది వార్త. కాననసభ్యు వారముగోలవరకున బ్రతికియుండజాల వని తెలిసింది.

జనపరిభ్రమ నెహ్రూగారు సోమవారమువాడువచ్చి ధైర్య నిరసనలకు ముగిసించుటకు యత్నించెదరని తెలియుచున్నది. కాని రూఢివార్త యింకను రాలేదు.

సుబాస్ బోసుగారు ప్రస్తుతము పోజులరు

లాహోరు ధైర్యులు జూచుటకు పంజాబు ప్రభుత్వము వారు ప్రీతిపాతకులనుగూడ అనుమతి నొసంగియున్నది. సుబాస్ అగ్రస్తులుగనుంచే ప్రస్తుతము ప్రయాణము నిలుపుకొన్నట్లు కలకత్తావార్త చెబుచున్నది. (ప్రీతిపాతకు.)

విచారణకు పూర్వము ప్రీతిపాతకులనుగూడ పరిశోధించుట

లాహోరు, ఆగస్టు 5:—ఆరు రోజుల వ్యవధి గడచినప్పటికినీ పరిశోధన కేసు విచారణ కేసు పెంట్లబెయిలులో స్పెషలు మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట కొనసాగింది. ముద్దాయిలు నలుగురు జతీంద్రనాథు, అజాయపూరుకర్ణాభూ, శివనర్మ, దేశరాజు గారులు కోర్టునకు రాజాలకపోయిరి. పోలీసువారు ప్రతికా ప్రతినిధులను, ప్రీతిపాతకు, కోర్టు సమాప్తాలనుగూడ లోనికి రాక పూర్వము పూర్తిగా వెదకిచూచి నువ్విరి. ప్రీతిపాతకు పరిశోధించుటకు నేడే ప్రారంభము. బోర్డుమాన్-లలో వార్డరు పనిజేయుచున్న ఒక ప్రీతిపాతకుని నీయమింపబడెను. బ్రీట్యూను ప్రతిక సహాయనంపాదకుడగు పండిత ప్యారి మోహనుగారిని లెఫ్టె గాంధీబోసిని, మనీపర్సు టిసి మాపగోరిరి. దత్తు, భగతు శింగుగారులు వచ్చినపుడు విప్లవము చిరస్థాయి యగు గాకాయను కేకలు వినవచ్చెను.

ప్రతికా ప్రతినిధులందరు, (సివిలు మిలిటరీ గజిటు ప్రతినిధి తప్ప) తమను యిక్కనుండు పోలీసువారు పరిశోధించుటకుండ కోర్టులోనికి విడచునట్లు యేర్పాటు జేయవలెనని కోరుచు, నెడకుంటే అనసరమునకో న్యాయకాన్త్రము ప్రకారము ముగ్గురు నలుగురు ఉద్యోగిలకులను పెద్దలయెదుట వెదకుటయు, పరిశోధించుటకు పూర్వము పోలీసు ఉద్యోగి జేబును తాము ట్రాచుట కంగీకరించనలె ననియు, కోరిరి.

కోర్టునకు రాజాలని ముద్దాయిలు నలుగురు తమ ప్రతినిధులుగ కోర్టుని పంపనందున కేసు వచ్చే సోమవారం 12 వ తేదీవరకు వాయిదా జేయబడెను. (అ. ప్రె.)

బర్మా ఆయులుకంపెనీవారి

వ్యాపారమునకు ప్రభుత్వ

సౌకర్యములు రద్దు చేయవలెను

సుభానుచంద్రబోసుగారు అసెంబ్లీ సభ్యులను

హెచ్చరించుచున్నారు

కలకత్తా, ఆగస్టు 5:—గోల్కూరులో బర్మా ఆయులుకంపెనీవారి కిరసనాయిలు డబ్బాను తయారుచేయు ఫ్యాక్టరీ కలదు. ఆ ఫ్యాక్టరీలోని పనివాండ్లు తమ కష్టనిష్ఠులను బను మిల్లు అధికారులకు నివేదించుకొనిరి. మిల్లు అధికారులు పెడచెబి నిడిరి. పనివాండ్లు సమ్మెచేసిరి. ని వేళే ములనుండి నిగుమతియగు కేకుడబ్బా లపై అధికముగు దిగుమతి షింకము మగవర్ష మెంటు వారు వధించి యొక్క ఆయులు కంపెనీవారి కేకుడబ్బాల వ్యాపారమునకు భంగము కలగకుండ వ్యాపార సంరక్షణ సౌకర్యముల నొసంగిరి. ఈదేశపు కార్మికుల కష్టనిష్ఠులనుగూర్చి యీ బర్మా ఆయులు కంపెనీ అధికారము గోల్కూరు ఫ్యాక్టరీలో దిర్ఘభావముతో నున్నారు గనుక యీబర్మా ఆయులు కంపెనీవారి వ్యాపారమునకు బ్రీటిషు గవర్నమెంటువారి ద్వారా సౌకర్యములు రద్దుచేయవలసినదిగా అసెంబ్లీ సభ్యులు రాబోవు కాననసభ సమావేశములో ఆందోళన చేయవలెనని సుభానుచంద్రబోసుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. (ప్రీ. ప్రె.)

నెహ్రూనివేదిక - మహమ్మదీయుల

వైఖరి

తగినరక్షణములు లేవు. జన్నాగారి 14

వరకు లామోదింపబడవలెను

సభలో గడచిడలు

లక్నోపురము, ఆగస్టు 4:—నెహ్రూనివేదికను గురించి మహమ్మదీయుల అభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకై సెలం పూర్ రాజా, షాకతాబీ, షాఫీదావూద్, హజరత్ మోహానీ మొదలగు ప్రముఖులచే సమావేశపరచబడిన సభలో చాల గండర గోళము జరిగెను. సయ్యద్ ముర్తజా, యమ్. యల్. ఏ, సర్ ఇబ్రహీం హరూన్ జాఫరు యమ్. యల్. ఏ. సయ్యద్ హబీబ్ షా లాహోరు, అబ్దుల్ కాఫీ (జబ్బల్ పూర్), మోహానా మహమ్మద్ (డల్లి) అబ్దుల్ మజిన్ మొదలగు మహమ్మదీయ ప్రముఖులు సభకువచ్చిరి. మున్సి ఎలీసామ్ ఆలీగరు అధ్యక్షత వహించిరి. సభాసమావేశ కర్తలు నివేదికకు వ్యతిరేకాభిప్రాయములు గలవారు. కావున ప్రతిపక్షులు గోలచేయుదు రని తలచిరి. సభ జరిగిన గంగానంద మెమోరియల్ చౌక్ క్రిందని యుండెను. సభలోనత్యధికసంఖ్యాకులు విద్యార్థులే యుండిరి. మహమ్మదీయ నాయకుల సందేశములను చదువుటతో సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. తరువాత గడచిడ ప్రారంభ మయ్యెను. వెనకబలనుండి ప్రజలు అధ్యక్షుని ననేక ప్రశ్నలతో ఇబ్బంది పెట్టిరి. మాట్లాడుట కపరైన ఉపన్యాసకుడు వేదికకు వచ్చినచో కూతలు చప్పులు చెలరేగెను. పరస్పరఘర్షణలు జరిగెను. వివిధ పార్టీలకు జెందినవారు బాహాబాహి పోరాటమునకు దిగుటకు సంసిద్ధులైరి. కాని విద్యార్థులు కొంతసేపటికి సభనుండి వెడలి పోయిరి. అంతటితో గండరగోళము తగ్గిపోయెను.

మహమ్మదీయుల కోర్కెలు

జిన్నాగారి మెమోరాండములోని 14 వరకులు అఖిల పక్షసభవారీ నామోదింపబడవలెనని సెలంపూర్ రాజాగారు చెప్పిరి. మహమ్మదీయులకు తగిన రక్షణ మొసంగబడలేదు. గనుక నెహ్రూనివేదిక మహమ్మదీయులకు సమ్యక్తముగా లేదని వారనిరి. తగిన రక్షణములను కోరుచు మహమ్మదీయులు జాతీయోద్యమమునకు వ్యతిరేకముగా లేదని చాటవలెను. మహమ్మదీయ నాగరికతయు, విజ్ఞానమును వృద్ధిబొందునని మహమ్మదీయులు తృప్తి జెందిరేని హిందువులకు వారు సహాయము చేసెదరు. ఇప్పుడు నట్లు నెహ్రూనివేదిక ఆమోదింపబడినచో తెల్లనిరంకుశ్యమునకు బదులు, నల్లనిరంకుశ్య మేర్పడును. సంపూర్ణముగా రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన, సమాఖ్య రాజ్యాంగ విధానము భారతదేశమునకు తగియున్నవని చెప్పి మహమ్మదీయులలో ఆధిక సంఖ్యాకులు నివేదికకు అనుకూలురనుమాట సత్యముకాదని చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

అ. భా. కాంగ్రెస్ సంఘసభ

రాజీతీర్థానమును కాంగ్రెస్ నాయకులు

భగ్నముచేసెదరా?

పయోనీరులో ప్రచురింపబడిన వదంతి

అలహాబాదు, ఆగస్టు 5:—కాననసభకుండి కాంగ్రెస్ సభ్యులు రాజీనామానిచ్చి వెడలిరావలెనని అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సభలో చేయబడిన తీర్మానమును భగ్నముచేయుతలంపుతోడనే కాంగ్రెస్ నాయకులు కొందరు రాజీతి తలపడిరని ప్రబలిత ఒకవదంతిని పయోనీరుపత్రిక ప్రచురించుచున్నది. కాననసభలో ప్రజారక్షణచట్టము ప్రవేశపెట్టగానే స్వరాజ్యపార్టీ నాయకు డగు మోతీలాల్ గారు రాజీనామా నిచ్చుననియు, తరువాత యితర కాంగ్రెస్ వాదులు రాజీనామానివ్వక తప్పదనియు, ఈమూలకముగా పండిత మోతీలాల్ గారు కాంగ్రెస్ నిర్ణయము నకుపూర్వమే కాననసభ్యులను రాజీనామా నివ్వవలసినదని బలవంతపెట్టెదరనియు వదంతి యున్నదట. ఈ వదంతిని పయోనీరుపత్రికకూడ నమ్ముజాలకున్నది. (ప్రీ. ప్రె.)

నెల్లూరుజిల్లాలో కాంగ్రెసు ప్రచారము

నెల్లూరు, ఆగస్టు 4:—నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమున ఇప్పటికి 500 మంది సభ్యులు చేరియున్నారు. వీరిలో 125 మంది ఆదివాసింధులు. ఇంకను ఎక్కువమంది సభ్యులను చేర్చుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షత

మహాత్మాని ప్రకటన

“పసుమతి” పత్రికవ్యాఖ్య

ఈనెల 8 తేదీని వెలువడిన పసుమతి (కలకత్తా) పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—మహాత్మాజీయొక్క అనుపమానముగు యంగ్ ఇండియాపత్రికలో నీక్రింది ప్రకటనమును చదువుట వలన మాకు చాల ఆశురతకలిగెను.

“కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షతను వహించుటకు అవసరముగు ధైర్యమును, ఆత్మవిశ్వాసమును గూడ నాకిప్పుడు లేనిచో నేను దీని సంగీకరించినచో కాంగ్రెసు వ్యవహారమునంతయు చూడవలసి యుండును. అది న్యాయభావము. అట్టివివరము లన్నిటిని గమనించుటకు నేనిప్పుడు పూర్తిగా అసమర్థుడనుగా నున్నాను. నవ శతము వారిమధ్య నేను వెనుకపడినవాడనుగా కనపడెదను. వారికిని నాకును అంతర మధికముగా నున్నది. నేను వెనుకబడినవాడనని భావించుటలేదు. కాని, నేనువారిమధ్యనున్నచో వారి విజృంభణమునే సాగనియ్యవలసినవాడను కావలసి వచ్చును. పండిత జవహర్లాలుగారి రధ్యక్షులుగ నున్నచో నేనున్నటులే నేనుతలచెదను. నాకును ఆయనకును గలఅవరోధ్యమును గ్రహింపగలవారి కందరికిని తెలిసియేయున్నది. మాకు విజ్ఞానము నందు భేదముండవచ్చును. కాని హృదయములందు సామరస్యమే కలదు. ఆయనకు యౌవన సహజములగు నావేగములుండినను విశ్వాసమునందును, విధేయతయందును ఆయన కత్యధికముగు పట్టుదలకలదు. గాన ఆయనమిక్కిలి విశ్వసనీయుడగు సహకారియే యగును”.

వైవాక్యములు మహాత్మాజీకి ఉచితముగానే యున్నవి. మహాత్మాజీ సార్వభౌమము వెనుకపెట్టి జాతీయసౌఖ్యమునే ముఖ్యముగ పరిగణించుచున్నారు. వైవాక్యములు మహాత్మాజీ అహింసాతత్వమును, ఇతరులనున్నతస్థానము నొసగుటకు మహాత్మాజీ యొక్క యిష్టతను, సంసిద్ధతను చెబుచున్నవి. కాని దేశమిప్పటి సంద్విగ పరిస్థితులలో మహాత్మాజీ నాయకత్వమును కోల్పోవ గలడా? లాహోరు కాంగ్రెసు సభాకార్యక్రమమును నడపుటకు మహాత్మాజీ యర్హుడు. ఇటుల మేమిదివరకనే కసారులు చెప్పియుంటిమి. లాహోరు కాంగ్రెసు దేశచరిత్ర యందు చాల ప్రాముఖ్యమును బడయగలదు. అదియే దేశసౌభాగ్యమునగాని దౌర్భాగ్యమునగాని నిర్ణయింపగలదు. ఈకారణములవలన మహాత్మాజీ యధ్యక్షత వహింపవలెనని. మేము కోరుచున్నాము. పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూగారియందు మాకు అధికముగు గౌరవముకలదు. భారతరాజకీయములలో పండిత జవహర్లాల్ గారు బొన్నత్యమును మునుందు బడయగలరు. జవహర్లాలుగారి కాసానము నొసంగుటకు మహాత్మాజీ కోరికయే యున్నచో, భారతదేశ రాజకీయసంధిగపరిస్థితులలో మహాత్మాజీ నాయకత్వమును వహించునట్లు ఆతనిని ప్రార్థించుటయు లాహోరు కాంగ్రెసు మహాత్మాజీ నాయకత్వముననే జరుగునట్లు చూచుటయు పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూగారి కర్తవ్యమేయున్నది. దేశము మహాత్మాజీ నాయకత్వమును విడనాడజాలదు. విడనాడదు.

బెంగుళూరు అల్లరుల విచారణ

విచారణసంఘములను నియమించవలెనని

గవర్నమెంటు ఉత్తరువుచేసిరి

బెంగుళూరు, ఆగస్టు 5:—మొహరము దినములలో దేవ

నగరమందు జరిగిన హిందూ మహమ్మదీయ కలహముల కారణములగూర్చి విచారణ చేయుటకై మైసూరు గవర్నమెంటువారి విచారణసంఘము నియమించగలండులకై యుత్తరువు చేసిరి.

పి. జి. డి. సౌజా (రెవిన్యూ కమిషనరు) యీ స్పెషలు డ్యూటీకి నియమించబడిరి.

బెంగుళూరులో జూలై 30 తేదీని జరిగిన పోలీసులు పాకీ కాల్యులు వగైరా సందర్భములను గూర్చి విచారణ చేయుటకై యొక విచారణసంఘము నియమించు విషయమై ఆలోచించుచున్నారు. (అ. ప్రెస్.)

లాహోరు కాంగ్రెసునకు వాలంటీరులు

నడచిపోవ సంకల్పించుకొనుట

కుంభకోణం, ఆగస్టు 5:—కొంతమంది వాలంటీరులు లాహోరు కాంగ్రెసునకు నడచిపోవుటకు సంకల్పించి ప్రయాణమైరి. వారి ప్రయాణపు ఖర్చులకై కొంత మొత్తమును ఈనగరమున ప్రోగుచేసికొనిరి. (అ. ప్రె.)

ధాన్యముల ధరలు

(5-8-1929)

మంచిబియ్యము

రంగూను "స్పెషల్"	బస్తా 1-కి	రు. అ. పై.
రంగూను "స్పెషల్"	164 పానులు	11 4 0
రంగూను "స్పెషల్ మిల్లు"	"	11 8 0
బెజవాడ "డిల్లీ" (పాతవి)	"	15 0 0
బొంబాయి నెం 1.	"	19 0 0
హైదరాబాదు	"	20 0 0

చేప్పడుబియ్యము

డెల్టా నెం. 1	"	12 4 0
డెల్టా నెం. 2	"	12 0 0
" మధ్యరకము	"	11 12 0
" చాకరకము	"	11 4 0
నగర మేలరకము	"	18 8 0
" చాకరకము	"	18 0 0
మద్రాసు కిరుమణి	"	18 0 0
" కార్	"	11 0 0
" వాడసంబ	"	11 12 0

బియ్యము నూక

రంగూన్ ఏ 1	200	"	14 7 0
" ఏ 2	"	"	18 6 0
" ఏ 3	"	"	11 8 0
" బి 1	"	"	14 0 0
" బి 2	"	"	12 8 0
" బి 3	"	"	10 12 0
" బి 4	"	"	10 0 0
" సి 1	"	"	12 14 0
" సి 2	"	"	11 12 0
" సి 3	"	"	10 0 0
సింగపూరు ఏ 1	240	"	16 0 0
సైగోన్ నెం 1	216	"	14 8 0
" నె 1, 2, కలిపి	"	"	14 4 0
బజారురకము నెం 1	210	"	18 0 0
" నెం 2	"	"	11 12 0
" నెం 3	"	"	10 8 0
పుట్టుబియ్యము (తెలుపురకము)	140	"	12 8 0
" (నలుపురకము)	"	"	18 8 0

గోధుమలు

ఆస్ట్రేలియన్	205	"	18 0 9
కండువా	"	"	16 0 0
కరాచి (సర్కలి)	"	"	15 12 0
" (సిసి)	"	"	15 4 0
పండర్పూరు (ముతకరకము)	"	"	19 0 0

నువ్వులు

వారంగల్	156	"	20 0 0
దవనగిరి	"	"	16 14 0

కాయధాన్యములు

చిక్కు-దుగింజలు (నూజన్)	195	"	22 0 0
బటాణి గింజలు	205	"	16 0 0
"	156	"	11 4 0
ఎల్ల బీన్లు	195	"	11 8 0
పాడుగు బీన్లు	205	"	15 0 0
కందులు (రంగూను)	195	"	16 8 0
" (మల్)	164	"	9 12 0
కందిపప్పు (తిరుపత్తూరు)	205	"	21 0 0
" (హైదరాబాదు)	"	"	27 8 0
" (కాన్పూరు)	"	"	19 0 0
" (కేసరి)	"	"	15 8 0
మినుములు (రంగూన్)	218	"	17 0 0
" (రాజనగ)	225	"	18 0 0
" (బందరు)	225	"	17 8 0
" (చిత్తూరు)	"	"	17 0 0
" (కాకినాడ)	67 పదులు	"	16 12 0
పెసలు (రంగూన్)	195 పానులు	"	16 0 0
" (సింగపూరు)	200	"	17 0 0
" (హిందూస్థాన్)	250	"	15 8 0
శనగలు (రంగూన్)	195	"	14 8 0
" (కరాచి)	205	"	16 0 0
" (హిందూస్థాన్)	200	"	15 8 0
శనగపప్పు (రంగూన్)	196	"	17 0 0

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(5-8-29)

సీమజన్తులి దినుసులు

ఇరువది గజముల పీస్ ధరలు రు.అ.పై
కాకింపల్లు:—“ముంగిసూర్యు” 22 X 22 (బి) రు 8-4-0
సాధారణరకము రు 7-7-0 “సింహము” 22 X 22
(బి) రు 8-0-0 సాధారణ రకము రు 7-3-0 “ఇంజను”
22 + 22 (బి) రు 7-18-0 “సింహము పాము” 22 +
22 (బి) రు 7-18-0 సాధారణరకము రు 7-1-0 “అ
మెజాను” 22 + 22 (బి) రు 7-12-0 “బంగారుదుప్పి”
22 + 22 (బి) రు 8-4-0 సాధారణరకము రు 7-4-0
“రాణి” (58) 24 24 రు 12-7-0; 2222 రు 11-4-0
చలువ:—“ముంగిస” 22 + 22 (బి) రు 9-0-0 సామాన్యరక
ము రు 8-2-0 “సింహము” 22 + 22 (బి) రు 8-12-0
సామాన్యరకము రు 7-14-0 “సింహము, పాము”
22 + 22 (బి) రు 8-18-0 సామాన్యరకము రు 7-14-0
“అమెజాను” 22 + 22 (బి) రు 8-10-0 సామాన్యర
కము రు 7-12-0 “ఏనుగు” 22 + 22 (బి) రు 8-11-0
సామాన్యరకము రు 7-12-0.

చలపములు:—1708 (నెట్) రు 12-8-0 గ్లాస్ 9000 (నెట్)
రు 12-0-0 1702 రు 10-12-0 1508 రు 11-10-0
1808 రు 10-12-0 వై 4 రు 6-10-0 వై 5 రు 7-6-0
78078 రు 7-12-0 జి. జి. 78 రు 7-18-0 ఎఫ్. ఎఫ్.
78 రు 8-3-0 ఎఫ్. ఎఫ్. 72 రు 7-3-8 88/888 రు
11-10-0 9041 (నెట్) రు 10-4-0 30 (నెట్) రు
8-5-0.

నూలు

40 నెంబరు (సీమ 5 పా కట్టులు)—టూక్రి రు 5-10-6
చలువ (కొంగ) రు 7-3-0; చలువ (ఎనిటిక్లెట్) రు 6-7-0
చలువ (నాగకన్యక) రు 6-8-0 చలువ (గుప్తి) రు 6-8-0 చలువ
(గడ్డజెండా) రు 6-10-0 పచ్చగుట్టము (ఎల్ల)
జి. రెడ్ సిక్స్టీస్ ఆనానో రు 8-6-0.
40 జపాన్ (పదిపానులకట్టు) అయిదు నక్షత్రములు
రు 11-15-0 కలర్ బాత్ రు 11-18-6. నెమలి రు
60 సీమ (5 పానులకట్టులు)—అడకతైర రు 14-6-0
జి. (ఎల్ల) “పాట్టెలుతల” మార్కు రు 11-9-0
ఏ రుదుకారము రు 8-9-0 ఎద్దు గడియారము రు 7-18-6;
కంగారు మార్కు రు 8-18-0.
పాబుజులు రు 8-6-0
గడ్డిబండి మార్కు రు
పెన్నిలు రు 8-4-0
సిరాబుడ్డి రు 8-4-0
తెల్ల “కంగారు”
ఇండియా బ్రిటానియా మార్కు తెల్ల రు 10-0-6
ఇత్తడిరేకులు—(డిబ్ మేన్) రు 255
డిబ్ (హుసాయర్) రు 250
రాగిరేకు రు 290

సిమెంటుపీసా వెల:

గిల్-హెమ్ “చెయ్యి” రు 11-4-0
జర్మన్ “హెక్” రు జర్మన్ “బున్” రు 9-8-0

చక్కెరమూటయొక్క ధర:

జావా “రెడి” రు 25-5-0
ఆగస్టు, సెప్టెంబరు రు 25-4-0. ఆక్టోబరు డిసెంబరు 25-8-0
బి. ఆర్. బి. (రెడి) రు 25-2-0

వేరుసెనగ నూనె

పీపాలలో రు 97-0-0

ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 102
పడుచుచేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు
చవుతోలు (7 టు-9) “ఆఫ్ కంప్రైస్” రు 0-14-6 టు 1-0-3
“ (తేలిక) ” రు 1-1-3 టు 1-2 0
“ (7 - 8½) తెంబూరు రు 0-15-5 టు 1-0-9
“ (తేలిక) ” రు 1-1-9 టు 1-2-6
“ 6½ టు 8½ తెజవాపు రు 0-15-3 టు 1-0-6
“ (6½ టు 7½) విజయనగరము రు 1-0-0 టు 1-0-9
“ (7 టు 7½) ఏలూరు రు 1-0-0 టు 1 0 3
గరతోలు రు 0-10-6 టు 0-10 10
గరమాడతోలు రు 1-1-6 టు 1 2 6
అవుమాడతోలు రు 1 10 0 టు 1-11 0

ఆంధ్ర వేపరు మిల్సు కంపెనీ

లిమిటెడ్, రాజమండ్రి.

కర్నాటిక్ వేపరుమిల్సులోని వాటాదార్లకు
మాకంపెనీలో పేర్లు తీసుకొనుటకు ఆగస్టు 15-వ
తారీఖువరకు గడువు పొచ్చించబడినది. పూర్తిగా
చెల్లించబడిన పేర్లు ఈ కంపెనీలో రు 100 లు
విలువగల పేరు రు 60 లకు మాత్రమే యివ్వ
బడును. ఇవ్వబడు దరఖాస్తుతో రు 30 లు చెల్లించ
వలయును. ఆగస్టు 15-వ తేదీ మొదలు సెప్టెంబరు
15-వ తేదీవరకు పేరు 1-కి రు 70 లకు యివ్వ
బడును. దరఖాస్తుతో రు 40 లున్న, మిగతా
రు 30 లు కోరినప్పుడున్న చెల్లించవలెను.

రాజమండ్రి } మోతే వైడా అందుకో,
29-7-29 } మేనేజింగు ఏజెంట్లు.

ఒక ఆదర్శనియమైన

సహకారపద్ధతి

మీవ రక్తము, వ్యాపారము, వివాహము, విద్య
యెట్టేటు మున్నగువాని నిమిత్తము
వడ్డీలేకుండా ఋణములు

రు. 5,000 వరకు.

ఎప్పుడైనను దరఖాస్తు

చేయవచ్చును

ప్రవేశము రు 1/- మాత్రమే
ఉత్తరప్రద్యుత్తరము లింగ్లీషులోనే వ్రాయవలెను.
అడ్మిషను ఫారముకొనుటకు, తదితర వివరములు
కొనుటకు అ. 0-4-0 తపాల బిల్లలను పంపవలెను.

Messrs A. P. VINE & Co.,
Managing Agents,
Ferozepore City (Punjab.)
తంజిలివాసము:- మెనర్సు ఏ.పి. వైన్ అందుకో
గ్లోబ్ } మేనేజింగు ఏజెంట్లు
తెలంగాణ నెం. 222. } ఫిరోజ్ పూర్, పంజాబ్.

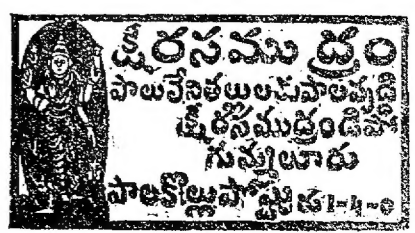
కావలెను

పెండ్లి ఖర్చులకును, విద్యార్థి వేతనములకును,
భరణములకును, ముసలితనమున పింఛనులకును,
భీమాచేయు సుప్రసిద్ధమైన ఇన్సూరెన్సు ఆఫీసులో
జిల్లా యేజెంట్లుగా రాజధానియం చెల్లెడలను,
సంస్థానములలోను- పలుకుబడిగలిగి చుట్టుకుగా
పనిచేయువారు కావలెను.

నెలజేతములు భత్యఖర్చులు వియ్యబడును.
కె. ఆర్. ఆర్. చారి.
హోస్టలకు, 233, మదరాసు.

అమృతమునకు సిద్ధముగానున్న వి

“మామిడి ఆంట్లు జహంగీరు మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 205
రకములున్న యివ్వ ఫల, పుష్ప, పత్రజాతులు అమృతము
నకు సిద్ధముగా నున్నవి.” క్యాటలాగు ఉచితము,
రావు చిన్నా రావు & సన్సు,
రామోవర్నీ, కడియం, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

సహాయవారా వరగా (స్రజ్ఞాదు).

నాట్యకళానుబంధము

వ్యాసకర్త: ఆంధ్రనాటకరంగోద్ధారక
శ్రీ నెల్లూరు నాగరాజరావు గారు

సుప్రసిద్ధ నటశిఖామణులగు
శ్రీ నెల్లూరు నాగరాజరావు గారు
“మంత్రి యుగంధరజేషమున”

ఆంధ్రనాటకరంగ సంస్కరణము

వంగీయ, తమిళ, పార్శ్వ నాటక రంగములు

శ్రీ నెల్లూరు-నాగరాజరావుగారు

నాట్య ప్రయోజనము-భావనాశక్తి-వివిధ రాష్ట్ర నాటక రంగములు-ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వము-పాశ్చాత్య నాటకరణము-సంస్కరణావశ్యకత-కళాభ్యుదయము-శ్రీలు నాటక“రంగ ప్రవేశము.”

“నటనా నైపుణ్యమున భారతీయ నాటకరంగమున అగ్రస్థానము వహించినవా రాంధ్రులు.”

“రసోపై సేవ” ఇత్యాకారక శ్రుతివాక్యములచే సచ్చిదానందాద్వితీయులగు బ్రహ్మము రసాత్మక మని యుగ్గడింపబడు విధము సహృదయులకు విదితాంశమేయగు. రసానుభవ ప్రాప్తికి బ్రయోజనము జన్మజరామరణ భయవివర్తితమును, సర్వబంధ ప్రహేళికలును నిశ్చేయియగు. ఇట్టి రసమహిమ సన గోచరము, గావున నిర్వచన దుస్సాధ్యము. ఇట్లయ్యి సర్వజన సంవేద్యమన విదియని చెలియనగు. సర్వప్రాణి సామాన్యముగ ననుభవరూపమున బొందబడెడి యానంద పరంపరలు దేశకాల వ్యవస్థల పరిచ్ఛిన్నత్వ సహితములు, ఆద్యంత శూన్యము, నిత్య, నిరవస్థ, నిష్కలంబుగ నారస స్వరూపమునందు సూక్ష్మంగా మాత్రములుగ నున్న పీఠికాది బ్రహ్మ సర్వంత సమస్త ప్రాణిసంఘముచే భుజ్యమానములగు నానంద శేషములందు గావ్యానందము మిగుల గుణసహితముగ, భావనాశక్తి యొక్క నిరంతరాభ్యుదయముచే లోకవృత్తమును నిజ హృదయమునందు సాహిత్యోత్పత్తియగు జేసికొని యందుదాత్త ప్రకృతుల చేష్టితముల తత్త్వమును జాతి నిమేషమును సహసంధానము జేయుచు ప్రేక్షకలోకమునకు యథార్థ స్ఫురణంబునుపలికెట్లు పటిష్ఠంబగు భావనాబలమున జతుర్విధాభియ విధానములు బాహ్య సాధనములు గాగ భానిని బ్రదర్శించి విషయప్రపంచమును విస్మరింపజేయు సామర్థ్యము గల నటుని కాశలము కనుగొను ప్రశంసాపాత్రము. మనుష్య సామాజిక విజ్ఞాన ప్రపంచమున నాటకకళ యధిష్ఠించిన యున్న త సానంబు మనీషులకు వ్యక్తము. నాటక కళాభ్యాసముచే

నటకుని హృదయమున కలజనునట్టి పవిత్రముగు సంస్కారము, నూత్న విషయ పరిశీలనాజ్ఞానము, నిరర్గళ భావాభ్యున్నతి, మృతవిషయముల నుజ్జ్వలింపజేయు నట్టియు, దేశకాలవ్యవధానంబుచే మారస్థంబులగు విషయముల బ్రత్యక్షంబులుగ జేయు నట్టియు, నిష్ఠాంబులు, రసాపేక్షంబులు, నామిక శూన్యంబులగు శుష్కప్రతి సంవయ దృశంబగు విషయ సమాహంబును హృదయంగమంబుగ బరిణమింపజేయు నట్టిమనశ్శక్తియు ననిరర్థ లభ్యంబగు నానందానుభవంబును, బ్రసిద్ధ విషయములు, రసజ్ఞతయు దేశభిన్నానంబును, సర్వమానవ సామ్రాజ్యంబును, నీతి మత్త్వంబును, లోకంబునకు గల్గునట్టి ప్రయోజనంబుల యందు వార్తానికతియంబు లనియు బుద్ధిమంతులకు చెలిసిన విషయమే. మఱియు నాగరికతా సమృద్ధిగల దేశములయందు బ్రజల విజ్ఞానోదయంబు నకు నాటకకళాభివృద్ధియే ముఖ్యసాధనంబుగా బ్రయోగింపబడుటయు లోకవిధిమరు విషయము. ఈ యంశముల విశేషముగ వ్యాఖ్యానము నేయుట కిది యదనుగాదు.

భారతీయులయందు భావనాశక్తిసాంప్రతంబున మిగుల కుంఠితత్వము బొందియున్నది. నాటకకళాభివృద్ధి భారతీయుల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి సాహాయ్యమగునని నుడువడగియున్నది. నాటకకళాభివృద్ధి మనదేశమునందు యత్నంబులు గలుగుగాని యవి సరియగువాటిని గలిగియుండలేదు. ప్రయోజనసంపాదకత్వంబున కుపకరింపవలయునన్న నయ్యవి వ్యాప్తియందును, నియమబద్ధత్వంబునందును వృద్ధిబొందవలయు. ప్రకృతము మనదేశమందలి నాటకకళాపరిశ్రమమును, దేశ భాషాభేదమునుబట్టి యావిధంబుగ విభాగింపవచ్చును.

(1) వంగీయనాటకరంగము, (2) తమిళనాటకరంగము, (3) పార్శ్వనాటకరంగము, (4) ఆంధ్రనాటకరంగము. పూర్వోక్తంబులయందు బ్రతినాటకరంగముయొక్క చారిత్రమునందు బరిణామావస్థాభేదంబులు గలవు. అవస్థాపరిణామ విశేషంబులందు సామాన్యోత్పత్తులు రంగవత్సవయమందు గాన్పించుచున్నను బ్రతిరంగమున బ్రత్యేకవ్యక్తిత్వము గలిగి రచ్యుక్తి త్యానుగుణ్యంబగు పరమావధిని సాధింప నవ్యమింపుచున్నది. నాటకరంగంబుల యాదర్శకంబు లనితరతుల్యంబులుగ నుండవలయు. లేనియెడ పరస్పరానుకరణముచే జీవితమును బరిత్యజించి జడభర్త సహితంబులగు; మఱియు నల్పకాలస్థాయిత్వము బొందు. వంగీయనాటకరంగమునందు బాహ్యోత్పరంగ నాటక

సాంప్రదాయము కరణము మిక్కిలి యతిశయము. నటులు బ్రాయకముగ విద్యావంతులు, శుభవర్తనులు నటనాకళలము, వీరియందుచిత్తిబి బొందియుండని యిట్టివల కాశీఘట్టవిశ్వవిద్యాలయ నాట్యకళాపండితుడు వ్రాసినచియున్నాము. నటనాకళలము తరుణస్థితిబొందని బాహ్యోత్పాదకతాపేక్ష వీరి విధానములయందు బ్రాధాన్యత్వము బొందియున్నది. బాహ్యవస్తుకల్పనా నైచిత్ర్యముచే నుపాదానత్వమునందు దాస్య మనినా ర్యముగ సంభవించు. వీరి రంగవర్ణవహరసర్వస్వముచే గలుగు ప్రయోజనము కేవల మింద్రియతోషణము. సహృదయచిత్త ప్రమోద దాయకత్వముగాదు. నాటకరంగ రచయిలుమాత్రము రససాంప్రదాయజ్ఞులు. తమిళ, పార్శ్వనాటకరంగములు కళానైపుణ్యము సందర్భమున మిగుల శుభప్రాయమును బొందియున్నవి. జేషధారణ, పాత్రోపాహారాదివహరములయందు వీరియెడ బ్రసిద్ధియు గాన్పించునట్టిది యనాచిత్యవోషము. కవిహృదయమును బ్రకాశింపజేయుట యనియెడివిషయము వీరి హృదయమునాకరింపదు. మధురగానము, తత్కళాభావోదేక కారణంబగు సుభాషణము సందర్భమానవస్తాదైకములతో గలజేషమునేయుట వీరియలవాటు. కతిపయదినసంయుక్రిందట మునిశ్రుదును దమిళ నాటకరంగపరిచయము గలవాడునగు మహాశయదొకడు వత్సమాణవిధంబున దనయనుభవంబును వర్ణించెను. “మే మొకనాడు రమిళనాటక సమాజమువారిచే మా యారబ్రదర్శింపబడిన రూపకమును జిలకింపజూపితిమి. అది విషాదాంతనాటకమని జ్ఞప్తి. కొన్నిరంగములు గడచిపోయినవి. పిమ్మట విషాదపర్వరసానమున కాస్వనంబగు (Catastrophic end) శక్తివ్రాతమునకు నిలయునగు ప్రధానరంగ మేలెంచెను. సందర్భమునకు గడుంగడుమారముగను గథా ప్రసంగికి నన్యంతర కారణంబుగను నొకనటుడు రంగమన్యము నకువచ్చి స్వదేశస్మృతులవిచన, విదేశస్మృతిబహిష్కరణము మీచను, గాంధీమహాత్ముని రాజకీయోపయములవిచన మధుర గీతములవాడి ప్రేక్షకహృదయంబుల ప్రవాహవర్షంబొనర్చెను. చిప్తరమునవ్రాయ సమయముగాదు. ఆంధ్రనాటక రంగమునందలి సరిస్థితులుసామ్రాము ప్రత్యేకము. ఆంధ్రులు నాట్యకళాపరమానధిని బొందికని నా యాశయముగాదు. సంస్కరణ మనేకవిషయములందావశ్యకమని నాకు చెలియును. ఆంధ్రనాటక ప్రపంచమున బ్రతిక్షణము నసంఖ్యాకముగ గ్రంథములు నలుకదుచున్నను దాన నాహ్వానాభివృద్ధియే లేక సాంస్కృతికప్రపంచ మనియెడి దిన్యజేప్రమున గ్రహింపబడి పూర్వలె యభివృద్ధికి నవ్యము